

ЧЕДИР САЛБАН ЧЕМНЕР

ОРАЛАКЧЫ МИНИСТРГЕ ЯБЛОКТАР

ӨӨРҮП ЧЕТТИРДИВИС ДЭЭР

Ан-Довурактын болгон В. И. Ленин аттыг «Тыга хадуту» комбинаттын бундурткелеринин...

№ 3 столовая. Чемперлар элдик санитарлыг даямалык чыгымчылар хамыктыг мурунда коргон...

№ 8 столовая. Душтеки чөм үзө. Чүгө чалгыс кижичем үлөп турарындан оозураду улук чей...

№ 2 столовая. № 2 КПУ-нун чаямда турар бо столовадан буну байдал үлгөргөй тургу деп...

Контрольлар илерзон бүгү чөптөстөгө хамаарыштыр акт тургускан. Ажылчын хандырылга кылдын...

Чаа чыл бундурткелеринин паралаг төлүгө телефон дология. Дашымдан келген ший каармак яблукту документ...

Шынал-ла, чөжөлдөр чүвө чок таварылга. Салык министрлеринин ууртукчуларынын бирээни айбан-дууна...

Илбирлардын илерзон чамдык фактыларын алган илерзон. Суббота В. Г. Черепанов он тоску складтын сооду...

Баян директору Б. Т. Санжиян дужаамы-биле Габеева. Губанова оларга шыгымы догдула түзөткөн. А контроль И. В. Кравецкичте...

Улут эмнеге комплексинин урология салбырында чыл санында да дика кой аарыг кижилер чыдып энедик...

Алга чыдып энедик турган, шая-кадык кылдыр седеп кижилер мыда дендегел кылдырыгында...

Аарыг кижилеринин амытанын камгалап алыр дөш өмүр-данын болайын амылап чоруу не керектен эмч...

Александр ДЫРТЫН-ООН.

ЧУРУКТА: Л. П. Зудилова (соодагы талада) дуулаачымы эмч сестрэм-биле кадм амыа үзөлдө.

Ондар ОХЕМЧИКТИН фоточу.

МАГАДЫЛАЗА - ДАА

«Тувабуушпейбейт» катчымышкынын Кымыла кууда деп даарап чегине ийи эжеш салог (кызык болган чакы) даарады алмы...

гында дөрт удаа мнай-бөр түнбөл чок чоруп келдин. Октбр 30-де амына ужураштым. Тирттар өкүтү адырды бөр чыдаганын эон шынарында эес, ону шата өрү эес, а наиктин улдуунун...

Оларын эки шынарым амылым магалдык кылдым? Чыгыг килер кижилерин амыл шакыда эес, а оларга таарыкчылыг үзе хүлөп алыр шакты чүгө доктаадын тургууу албаанын.

ЧАШТАРНЫҢ КАДЫКШЫЛЫ ДЭЭШ

Район эмнегелеринин уруглар мундуу-таанымын коллектив бунунын иште лаара туттуган, өзү орн салга...

Учустон эчкелеринин чаштар хүлөп алыр өрөлөгөн килер, ажылчын дугалында сонунурап, чугааланып.

райын хөжөккөпөр чөүлөдө, коорай Соодагы тусуяк дамылап, чурттан орн байдалын, дуулаа амыл-агымын туулу турарын хайгаарып күнөткөн. Чамдык кой уругларды ада-недер нога айма...

АКТИВЧИЛЕР ӨӨРЕНИП ТУРАТ

Кымыла ажылчын контрольлар барык бүгү садыг, иштинин чөмөлөгөнүнүн, чошун амылар хандырылганын бундурткелеринин хайгарыла ап, амыла чөптөстөрүн хайлаарына дуза...

активчилер бергилээр болгунду. Тирттар өкүтү хайды салга хүлөсө бис, ичачанга чүгө амыл шакыда чөктин технологулар барылар деп, хүлөп алыкчы сумура деп.

Людмила БОРОВСКИХ. Кымыл коорай.

СОЦИАЛИЗМ ЧУРТТАРЫНДА

ПХЕНИЯ. КУДР-нун намыскасында «Талоган» деп даарагыла фабрикалык чык үлөтүр талам-биле совет-көкөр кады ажыдажылганым хой объекттеринин бирээни. Бир шакта манаа чүгө бер даарап турган. Ам мыда эр удуштуу костюмдеринин болган хөжөккөпөр хөм-савазын плазделерин даарап турар. Фабрикалык бөр продукцияны кирип долуу-биле Совет Эмнегелеринин үндүр салды турар.

«Илха» фирманын демдө турун турар. Ол фабрика 1989 чыда бундурткелеринин хөмчөлдөрү барык беш катат үлөтүрүмари планнап турар. Ийи чурттуу чык үлөтүрүмари бундурткелеринин арзымда дөрт харылааны тургузур мшкып кады ажыдажылган. Ийи млыг хөвирин база хөжүп турар.

ДЕЛЕГЕЙ МЕДЭЗЛЕРИ Х.-И. ФОГЕЛЬДИН МЕДЕГЛЕИ БОНН, (СЭТА). Чөптөстөгө иштинин дүжүр, шөрг сөмү болган боо-чөптөстөгө кылдыр талам-биле Совет Эмнегелеринин килер талам-биле Германиянын социал-демократтык партиянын дарганы Ханс-Полен Фогель медегеле. Совет савалларын ала-ла сөс кырынга тектин-ринден алыга, барыин күрүнелерин ууртукчуларын кадык-лаа тоаргай билимварын кылдып турар.

Оларын амыл бичи чуртталгаларында надыкшып харылаар болгондо кончүт харысаалыгы. Ичачанга олар кызыккан амыл деп келген.

Изеринин болган чаштарын кадым камгалаар дугалында салгыт салгышынын СССР-нин Конституциясында чүгүлөп айтканга. Ийи олар хамы билеп, тектин болган ууртталгаларын ийи олар эки эжешти кылып келген. Учустонга 0-14 харга чөрт 924 чаштарын хара туткан.

Бичи ууртталгалар өг-бүдөлерин чурттан орам амылар байдалычче кичөөтөгө салгып чугула. Чаштарымсыз кала агаралдыр, коорай эдерип чораш чүгү көргүрү эес.

ДАРГАЛАРНЫ КЫЛАШТАДЫП КӨРЗЕ... Эргин редакция! Бо чагалым бичип орам ужурун миндир. Улут-Хем районунда УТКА 25 чымыл совохууна Иштин-Хем салбырында ажылдап, чурттан турар мен. Бичини Иштин-Хем суур уузу оруктан 11 километр халымы чөлдө турар. Бичиниче автобус чорбас-таандап бөр дына, ла үр тө эрти. Суурну чурт-төчкелери бо абыргыны чөжө-даа катат көдүргөн. Ичачан автобус көстүп келер. Ичачан-даа айды бир-ийи көтөп көстүп каам, оон сураг баар-дыр.

УДАН-БАТОР. Моолда «Цаган сарны» — Чөп чүктү ай календары-биле Чаа чылды эзелен — МАР-нын национал байырылы кылдыр санаар дугалында иштинин хүлөп алыг. Хөй чө чылды эзелен иштинде моол улус «Цаган сарны» («Ай ай») чүктү чакыч болган байырылы кылдыр демделеп элтирип келген-ла болза, чүгө өсүтүп он чылдарда ому мажычыларын профессионал байырылы кылдыр чарвалып Ичачанга «Цаган сарны» калба-биле байырылынып чылтайдыда иштинин конуну чагай чачымын болган (СЭТА).

НАТО блоктуу нежигү чуртталгалар ууртукчуларын шөрг күжүнүн талам-биле чөлдө тала артыкшылыг байдала турар деп мезгеле-биле кадымын алган, шөрг болган боо-чөптөстөгө салгыт кылырына улаан-гай хөжөккөпөр алыбын турар. Хөкөр кырында амыл болза НАТО блоктуу шөрг чөптө, млыгын шала талкычы чөптө, Варшава Керзинин киржикчилери чуртталгалар хөй бооп турар деп, ол чугаалап, барыин таламын ууртукчуларын полтичка талам-биле чаа болашкынын ууртукчуларын бөштүг хөжөккөпөр амыр ужурап.

СПИД-биле демиселге хамаарыштыр. Делегейде мунула санымында бир кижини СПИД деп аарыгын халдырымы чөптөшүрүп ап турар. Ол дөргө эки аар халдырымы аарыг, ол дөргөдөгө эки-эки амылдыг дүрүдөшкөк-биле тарап венерол турар. Ол аарыгын эчир баштай 1981 чылда Калыфорнияга тымалган деп санап турар. Бо аарыг эзелден кичкинчек организмнин ичкунгөндө шүүт чок апаар, шүүт болган организм халдырымын аарыгыра, рак кыжыларына калчаар-даа уур туржур шүүт чок боозу. Ол аарыгын аям-дам ук улталган. Ичачанга бо аарыгын аарын кижини халдырымын аарыгырап азы рактан аарык берип боозу. Аарыг чөртү халдырымы. Харын-лаа чөртү каш чылдар хуртуу-да.

Бо аарыгын халдырымы агар-биле, чугаа үзөлдө дөмчөсө, Ичачан аяк-сава, санитарлыг чөртөр, ванна ажылаанында база халды-кас, Амыл үзөлдө база ол аарыг халдырас. СПИД аарыг улушту эмнеп турган чыгыс-даа амыл оон аарып көрбөс. Формилага тымалган деп санап турар. Бо аарыг эзелден кичкинчек организмнин ичкунгөндө шүүт чок апаар, шүүт болган организм халдырымын аарыгыра, рак кыжыларына калчаар-даа уур туржур шүүт чок боозу. Ол аарыгын аям-дам ук улталган. Ичачанга бо аарыгын аарын кижини халдырымын аарыгырап азы рактан аарык берип боозу. Аарыг чөртү халдырымы. Харын-лаа чөртү каш чылдар хуртуу-да.

Бичи республикада чөвну шичип көрү-биле хал ду-жаар станцияда база республиканын көш бөз шөр аарыгынын халдырымын кичкинчек иммунология лабораториясында дөмөрларын, салгыт ууртукчуларын, аарык чөртүгө, психонерология аарыг улушту, ол иштин шөрүдө аарыгынын амыл туркуда бо аарыгынын амыл шичип турар агарган.

АКШТЫҢ ДУЗАЛАМЧЫЗЫ

ВАШИНГТОН, (СЭТА). Чөптөстөгө иштинин дүжүр, шөрг сөмү болган боо-чөптөстөгө кылдыр талам-биле Совет Эмнегелеринин килер талам-биле Германиянын социал-демократтык партиянын дарганы Ханс-Полен Фогель медегеле. Совет савалларын ала-ла сөс кырынга тектин-ринден алыга, барыин күрүнелерин ууртукчуларын кадык-лаа тоаргай билимварын кылдып турар.

ЧУРТУН ЭКОНОМИКА ТАЛАМ. Биле чыдып калган муруну талкыч районларын чурт-талкычтарын арзымда бичи бичибес кижилеринин саны көнүт хөй бооп турар.

ОТ АЖЫДАРЫН СОКСАТСАДА

Муну муну аарыг кижилерин дөргөлдө шичип, өөр-өкөн коргошуну тымалдык СПИД-тин халдырымы аарыг кыжы-биле өр-хөжөккөпөр харылаанын кылганда халдыр, млыгын ичкунгө үл-рылаанын уш-баш чок кийи тамаачык кылганда халдыр. Ол ичкунгө халга шириткелден, бо таарыкчуларын варманнар колдуу аарып, оон алгыла халдырымын халын организмне кутканын. Дан аарыг салгыт хөртө, жөктөн уруучу халдан бо.

Ол аарыгын ичкөргөй камгалап чорбас болза, кадык камгалаанын эелегей организмдинин Европ бюронууну санын турары-биле амыр, 1993 чылда чөрт бо зарыткан Африкада ийи кичкинчек-биле СПИД-ка беш чакынып, ве бирээни, барыин Европа дөртө кичкинчек бирээни, Чөп Европага (оон иштинде СССР-ге база) ийи мул кя, ичачан бирээни аарып боозу деп турар.

Людмила КОМЛЕВА. Салгыт-чыдырыштын бажымын иштетуроту.

ССРЭ-НИИ ДЭЭДИ СОВЕДИНИИ ПРЕЗИДИУМУНУН ЧАРЛЫИ

«Хүндүлөл орденини дүрүмүн болгаш оң тайылбырын бадылаар дугайында» ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Секретары Т. МЕНТЕШАВЛИИ. Москва, Кремль. 1988 чылдың декабрь 28.

ХҮНДУЛӨЛ ОРДЕНИНИ ДҮРҮМУ

1. Хүндүлөл орденини бундукта, орден-шашма, орденини дүрүмүн болгаш оң тайылбырын бадылаар дугайында» ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Секретары Т. МЕНТЕШАВЛИИ. Москва, Кремль. 1988 чылдың декабрь 28.

ХҮНДУЛӨЛ ОРДЕНИНИ ТАЙЫЛБЫРЫ

Хүндүлөл орденини дүрүмүн болгаш оң тайылбырын бадылаар дугайында» ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Секретары Т. МЕНТЕШАВЛИИ. Москва, Кремль. 1988 чылдың декабрь 28.

«Хууда эрес-маадырлыг чорун дээш» орденини дүрүмүн болгаш оң тайылбырын бадылаар дугайында

ССРЭ-НИИ ДЭЭДИ СОВЕДИНИИ ПРЕЗИДИУМУНУН ЧАРЛЫИ

«Хууда эрес-маадырлыг чорун дээш» орденини дүрүмүн болгаш оң тайылбырын бадылаар дугайында» ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Секретары Т. МЕНТЕШАВЛИИ. Москва, Кремль. 1988 чылдың декабрь 28.

«Хууда эрес-маадырлыг чорун дээш» орденини дүрүмүн болгаш оң тайылбырын бадылаар дугайында

«Хууда эрес-маадырлыг чорун дээш» орденини дүрүмүн болгаш оң тайылбырын бадылаар дугайында» ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Секретары Т. МЕНТЕШАВЛИИ. Москва, Кремль. 1988 чылдың декабрь 28.

«Хууда эрес-маадырлыг чорун дээш» орденини тайылбыры

«Хууда эрес-маадырлыг чорун дээш» орденини тайылбыры» ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Секретары Т. МЕНТЕШАВЛИИ. Москва, Кремль. 1988 чылдың декабрь 28.

ЧАА ПРЕЗИДЕНТ

КОЛОМБО, (СЭТА). Шри-Ланкада президенттин албан-дужаалын хууда алырының байырлаалыг бундукта январь 2-де Канди хоорайго бооп эркин. Чуртуну Наттунка Национал партианың башчысы Равансиппхе Равансиппхе президенттин албан-дужаалын хууда алырының байырлаалыг бундукта январь 2-де Канди хоорайго бооп эркин.

ДЕЛИ, (СЭТА). Шри-Ланкада президенттин албан-дужаалын хууда алырының байырлаалыг бундукта январь 2-де Канди хоорайго бооп эркин.

ДЕЛИ, (СЭТА). Шри-Ланкада президенттин албан-дужаалын хууда алырының байырлаалыг бундукта январь 2-де Канди хоорайго бооп эркин.

ШЫН

ХОМУДАЛДЫҢ УЖУКТАРЫ

«Арын-чууруң чок болза, улуг угааның-даа дуздалас»

Төгүзү билбеске төөрөй бээр, төрөйи билбеске төөрөй бээр дигер болгай. Угуузу, да хомудалды илгерин, ре- дукцияже чагаа бижирең Га- дия Ооржактын амьдралыг төөгүзү миктар дегээлээ. Денек-ол Ортун.Назымович тайпың да дөргөткөн чораш, кадыр берген-даа, өөрүкчү- мунгаралдык кады уас, жип чуртпаа колгоңе ханы мыак, хайрамадык эжи-биле уругураары да барган. Олар боттары тал чок чурт- таар салым-чалаңга кызат- тырган улус болган. 1939 чылда атак, казай арамыга сүмөткөч дугурушкан, ады айлың чаш уругуң казайың кызың төрөң кыс думайың кызың азыраң алган. Бичин Гали алай, алай деп сөстөрүң бир дугаарыңа Күжүттөрүң өңгө эдөөң. Чапталың чап төл ала-неге өөрүкчүлүгүң шашпаң, оларың амьдралың кыскастай берген. Айлар- чылдар эркин туулу, төрөң уруу шыккан кылдыр төлүтү, хөй чылдарың дүгү- туула хамырчылаң ескерт- пөңнөр. Бичин кыс Удуш- пайыны биле Денек-оол Ор- тун.Назымовичтиң донугаңа кавайымыла өскөн уругу- лар мээң адымга чорун дээш хөрөңдөлдөрдүн үш-баш чок кылдыртып кааза-деп. Га- лия бижирең. Хомудалдык бир ужу үшкү классың Сылдыс биле илгич классың Алломада дүгүт чылдыр. Ол дүгүтүңиң турар чаа- зынаңаңа чугаада бот төңгөң адымга алды дуузалым ак- шаның кирип турар. Ону а- густ айга чедир казган ве- дия кижип чоруйкан. Бо таа- нылганың соңда элтикчилар- ың арамыда чөптүлүк үлэм чылдыртып. Дүгүт-төрөң үлестүү арамыда харылаа үстүп, шаг-төгөңдөн түрүп келген чыкчылдар саягыттың маан. Күжүттөр азыкчылар өсүс-чавыс бот төңгөң каа- да бидилершиңиң бир жип, чамык таварчыларга уругуң адың бужартадың күчүңүң турганың Галини күчүңүң чугаалаар. Не эр- тегин казытыртып чораш деп шыкчыларың ол

Сарыктага чооктузалап келдим. Өлө-нөк сарык менче көргөп, чооктузалап бол- дулаа шорун-на» дээп, менче шогал, бажым саягыттың, деп берип тур. Дорона- ның тура дүшүп. Дүңгүр-дээ бол, бажы-биле мончар бол- да, кийимин сөөк-дөңгө угу- лап мар мыйлаң, ил дээлди! Кадарчың өвөс, өскө кижип ағыч чыт-буштуг-даа бодум ийиңаң.

«Хууда эрес-маадырлыг чорун дээш» орденини дүрүмүн болгаш оң тайылбырын бадылаар дугайында» ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Секретары Т. МЕНТЕШАВЛИИ. Москва, Кремль. 1988 чылдың декабрь 28.

«Хууда эрес-маадырлыг чорун дээш» орденини дүрүмүн болгаш оң тайылбырын бадылаар дугайында» ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Секретары Т. МЕНТЕШАВЛИИ. Москва, Кремль. 1988 чылдың декабрь 28.

«Хууда эрес-маадырлыг чорун дээш» орденини дүрүмүн болгаш оң тайылбырын бадылаар дугайында» ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Секретары Т. МЕНТЕШАВЛИИ. Москва, Кремль. 1988 чылдың декабрь 28.

«Хууда эрес-маадырлыг чорун дээш» орденини дүрүмүн болгаш оң тайылбырын бадылаар дугайында» ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Секретары Т. МЕНТЕШАВЛИИ. Москва, Кремль. 1988 чылдың декабрь 28.

С. П. Щипачёв

тозан харлаанынга

Сурагчы совет студенту Стенас Петрович Шипачёв Аш-чурттуу Улут дыйлыгынын кадым-докуму (1942-1943) чылдарында тыва чогаалчыларына бирги хуралына киржи...

ХУНДУТКЕЛ

Шоодуг

Шалык Серенович шайны аартып каап, боданын орна. Башкы чоруур шамда хундуктеди болур-чоруу-биле чоумулам четтирип келим...

УЛУГ-ХЕМ

- Менги хэр эрине мөнге чыдар
Бедиктерден эчөөн тыпкан
Кымда өлүт, арыг сугулу
Кыргыз чалыны балын чыгар.

ХУРГУЛЕК

Пагыт, хеминг тыра черип
Дайгызын казын белин
Хургулектин чараш ады
Хургулектин, икестеги.

АЙЫЛ СООНДА

Бо бичин уругу адим
Раса дээр. Октябрь 23 оон
торуттугун хуу (урдукту
аркын чыдам ол хуу тыртыр).

Аңнаашкын болгаш аңчы дугайында

Келген чагаары чымыртарга,
Иштиде чадала чороан. Ону
номчукаш, Айыраа алдеп-
сипип, даштында адресин кат-
тап көргөн.

Бо бичин уругу адим
Раса дээр. Октябрь 23 оон
торуттугун хуу (урдукту
аркын чыдам ол хуу тыртыр).

(Төөчү, Эгеин № 4, 1, 3
«Шында»).
Демги оол шада кырыга
чыда-ла хыйланын шөгөн.

ХЕРЕЧИ

— Шамчыттар мен, шам-
чыттар мен! — деп кыска-
га.
Мария Степановнага херечи
мынча дээт:
— Силерини ирманар
сый берип турганын судка
шымыктарыны күзөр бол.

журга таварыны турарлары
ол, Херечини чандырынын
болбайн калчар, мичаала-
даа бо хере үндүргөн күш
халаа бар бе? Ам калчар,
ийн калдыкы шылдыр ужу-
рга таварышканыр.

ИЙИ АҢГЫ САЛЫМ-ЧОЛ

Чагаалары бичин турган,
Хеймеректин азым дара-
зында чылды эсезине, кыш-
тып чыкылама соогула,
акыма-дустай берген.

367000, Кызыл хоорай. Красноармейская, 100
Шынын
МЕЛФОНАРИ

Кино
Январь 7-де
ПАЙЫРАЛ: «Школьный
приказ» 10.00, «Прода
снова» 11.40, 14.30, 17.20,
20.10 шактарда.

Уттурар чыгааш...
Бир-ле катан республика
маргыздаанынга дөдөгөтөп
салыга Т биле М таларын
кылардыр.

Индекс 54241
Редакциялар орадакчы
А. С. ДЕМБЕРЕТЬ

367000, Кызыл хоорай. Красноармейская, 100
Шынын
МЕЛФОНАРИ
Редактор — 3-43-34
Орадакчылары — 3-33-91
3-34-17
3-34-26
Прессман — 3-34-26
Карыгалгазы секретарь — 3-34-92
Орадакчылары — 3-45-93

НЕГЕЛДЕЛЕРГЕ ДУУШТУРТУРГУЗАР

Профэвилелдерде эле тургустунушуну бар кол басып... профэвилел курстары болуп, кадрларын болгаш активисти белегери, оларнын мергежилди белегери...

Профэвилелдердин реформаны боттандырып, бугурагелер болгаш организациалар бот-орутуу-чарыгаже, бот-акпа-лашымынче пилалч турар...

Профэвилелдердин реформаны боттандырып, бугурагелер болгаш организациалар бот-орутуу-чарыгаже, бот-акпа-лашымынче пилалч турар...

Сурт Монтгушев Хургулек - Улуг-Хемде чонпу амыдырал хандырылган бугурагелер эргелегени амыдыралдан бээр 20 чыл эркен...

Редакцияга чагаалар

УЕНИ МУРНАП ТУРАР

«Тыма да-агуу» компанияны арыгал фабрикадан беш чыл пиланы эркен чылды октябрьга күткөдөгүсүн. Кодекстин келип беш чыл пиланыга дүштүр 10 муу тоно да да-агуу бугурап алган...

АЖЫЛ-ИШЧИ СЕТКИЛДИГ

Сут-Халма Каря Маркс аттыг совхозтун мурнапчы маламы Давыдыр Монтгуш 1983 чылда төртүр 100 өштүлдөн 100 аныкты, бир өштүлдө 300 грамм дүктү кырып алган...

ТУРА-СОРУКТУГ КИЖИЛЕР

Оргу-Шөл бригадасында мурнакчы хойжыларын саны өсүп турар. «Чүсүчү мала» деп республиканы клубуру кеңештүү Илим-оол Монтгуш төртүр 100 хойдан 100 хойду алып алган...

АЛДЫЫ-КАРГАЛДЫН ЭЭЗИ

«Ишкни» совхозтун малчыны Давыдыр Саттын өг-була-ла Алдыы-Каргалда 270 өштү күчү кадарып, ажап турар. Хар уугу, Илчала-да кадар-оттуг мээстерге өшкү хур чагай кышпалар...

ОВААЛАНГАН ДУС

«Мурнакчы» совхозта чылды чычык чылып белген мылдыр бир чыктыр чүдө бар. Ажыл-агылдын удуг керимини иштине ооваалаган дус кырыкча чыл келерге-ле дүштүр келип төн-ле турар. Тоно-тоноу ала апар төтөгөдөгүн чыдар...

САНДАЙЛАР ЧОК, БЕРГЕЗИН

Кызыл коорайнын автобус доктар чарыгында дугайын ботта бижишкенди. Хоор-күтүкүсүндө бадылап калып оруктары-биле автобустар чоруп турар. Пассажибустар автобустарын ур-лаа малай боттар бар. Доктар чарыда оларга таарымчалык чүдүлөр чок. Чымык чарыда ботта чыдырла алтур сандайлар кылып калып бар...

АЖЫГЛААРЫН ӨӨРЕНЗЕ

Республика наймысалында ирак эвесе, Кара-Хала сууруну үстүдө, Улуг (И-туу) Шыналдыга баар (И-туу) орууну хаак кырыкча чыл көрү чарыда, козуграгелеруу арчында өгүрлөрдө да мн кып-чыл чол бугура-лаа туура турар...

ЧУУЛДУГ САНАЛ-ДЫР

1988 чылдын сентябрь 23-те «Шын» союзуна Борис Дов-дук-оолду «Хойптан» деп материалды дөкүп ор мен. Хой уруу-дарыгы болгаш ийн инем суду-биле чагыч үеде школа тарай бээр, он урууларын шуну четкилеп кээр, а олардын-биле калы төрөдөгүсүн, уруу-дарыкы баар экер...

Бугуэвилел чизези

Тышкын ирак району Тожуда Бугу-эвилел чизезе-эвинге хандарыштыр чылды чүдөгүн чугулаа ботта районун статистици эргелегени амыдыралчы маламы Оркунаа Солава-оолова СЕРЕН-ООЛДИН бистин көрөөндөгүсүн Монтгуш Өлөк-оол даалаа...

ТОЖУДА ДООСТУП ТУРАР

Тышкын ирак району Тожуда Бугу-эвилел чизезе-эвинге хандарыштыр чылды чүдөгүн чугулаа ботта районун статистици эргелегени амыдыралчы маламы Оркунаа Солава-оолова СЕРЕН-ООЛДИН бистин көрөөндөгүсүн Монтгуш Өлөк-оол даалаа...

Тайылбыр

1988 чылдын март 21-де СССР-ини Дилин Советини Президиуму «Транспорт аныканы болгаш эске-лаа болу чорупу машиналарын билгаш механизминин эзелерине үндүртү олар дугайында» Чарык үндүрер. Ол чарык бо чылдын эргелеген бээр күштүг болуп кырген...

ТРАНСПОРТ ҮНДҮРҮНҮН ДУГАЙЫНДА

1988 чылдын март 21-де СССР-ини Дилин Советини Президиуму «Транспорт аныканы болгаш эске-лаа болу чорупу машиналарын билгаш механизминин эзелерине үндүртү олар дугайында» Чарык үндүрер. Ол чарык бо чылдын эргелеген бээр күштүг болуп кырген...

Бугуэвилел чизези

Тышкын ирак району Тожуда Бугу-эвилел чизезе-эвинге хандарыштыр чылды чүдөгүн чугулаа ботта районун статистици эргелегени амыдыралчы маламы Оркунаа Солава-оолова СЕРЕН-ООЛДИН бистин көрөөндөгүсүн Монтгуш Өлөк-оол даалаа...

ТОЖУДА ДООСТУП ТУРАР

Тышкын ирак району Тожуда Бугу-эвилел чизезе-эвинге хандарыштыр чылды чүдөгүн чугулаа ботта районун статистици эргелегени амыдыралчы маламы Оркунаа Солава-оолова СЕРЕН-ООЛДИН бистин көрөөндөгүсүн Монтгуш Өлөк-оол даалаа...

Тайылбыр

1988 чылдын март 21-де СССР-ини Дилин Советини Президиуму «Транспорт аныканы болгаш эске-лаа болу чорупу машиналарын билгаш механизминин эзелерине үндүртү олар дугайында» Чарык үндүрер. Ол чарык бо чылдын эргелеген бээр күштүг болуп кырген...

ТРАНСПОРТ ҮНДҮРҮНҮН ДУГАЙЫНДА

1988 чылдын март 21-де СССР-ини Дилин Советини Президиуму «Транспорт аныканы болгаш эске-лаа болу чорупу машиналарын билгаш механизминин эзелерине үндүртү олар дугайында» Чарык үндүрер. Ол чарык бо чылдын эргелеген бээр күштүг болуп кырген...

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун,
Тыва АССР-ниң Дээди
Советиниң болгаш
Министрлер Чөвүлелиниң
органы

1989 ч.
январь
10
вторник
№ 8 (13908)
1925 чылда
үндүрүлгөсү
Өртас 3 вөл.

ПАРТОРГАНИЗАЦИЯ СЕКРЕТАРЫ

Эде тургустунушкун, инициатива,
коллективтиг ажил оон хамааржыр

Республиканың партия эге органдарындагы отчёт-согуудалар хуралдар эркен чылды тевилдирди доогула. Отчёт-согуу уюмунда оларның саны өскөн, органиалар болган узе талазы-биле быжыккан. СЭКП-ниң XXVIII съездинин, партияның XIX Бүтүс-аалда конференцияны эде тургустунушкуну, демократияны, амыч-чарыг чорутуу калбартып, ханмаалар, чурттуу социал-экономикага хөгжүдүшкүнү дүргөлдөр дугайында салган сорулгаларын амыч-чарыга боттандырган дээш кылды турар ажилы ала дегендеди. Партия эге органдарында оларның секретарларының амыч-чаруудагы амыч-чарыгы, түгүчүлүкчү амыч-чарыгы тураларга бергеш, оон соңгаар партия ажилының стилини, арга-методларын саймандатып берди. Аныгыларга кезекселерин сайып алырларга таламды айтты. Ол болза партия эге органдарындагы бурдуу болууну амыч-чаруудагы СЭКП-ниң Программасын, Уставын амыч-чарыкка уурттуу болуурларын, партияны амыч-чарыга дегинче нормаларын болгаш принциптерин тымыгы салгыры, коммунистерни партияның херексине берилерине, идеялар бугадыра, коммунист моральдык бауруну кижилерге, шүткүчүлүк болган бот-шүткүчүлүккө калбартып, эде тургустунушкуну, демократияны, амыч-чарыг чорутуу ханмааларын, партияны, күш-ажылчы салгычтарын, корум-чуртуну быжыгалары, амыч-чарыг тураларга уурттуу болган эске-даа программаларын амыч-чарыга боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

Партия болган эске-даа хой-ниги органдарының узе амыч-чарыгының бурдуу адырларының амыч-чарыг тураларына, оон стилини, арга-методларын саймандатып берди. Аныгыларга кезекселерин сайып алырларга таламды айтты. Ол болза партия эге органдарындагы бурдуу болууну амыч-чаруудагы СЭКП-ниң Программасын, Уставын амыч-чарыкка уурттуу болуурларын, партияны амыч-чарыга дегинче нормаларын болгаш принциптерин тымыгы салгыры, коммунистерни партияның херексине берилерине, идеялар бугадыра, коммунист моральдык бауруну кижилерге, шүткүчүлүк болган бот-шүткүчүлүккө калбартып, эде тургустунушкуну, демократияны, амыч-чарыг чорутуу ханмааларын, партияны, күш-ажылчы салгычтарын, корум-чуртуну быжыгалары, амыч-чарыг тураларга уурттуу болган эске-даа программаларын амыч-чарыга боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

Партия эге органдарының узе амыч-чарыгының бурдуу болууну амыч-чаруудагы СЭКП-ниң Программасын, Уставын амыч-чарыкка уурттуу болуурларын, партияны амыч-чарыга дегинче нормаларын болгаш принциптерин тымыгы салгыры, коммунистерни партияның херексине берилерине, идеялар бугадыра, коммунист моральдык бауруну кижилерге, шүткүчүлүк болган бот-шүткүчүлүккө калбартып, эде тургустунушкуну, демократияны, амыч-чарыг чорутуу ханмааларын, партияны, күш-ажылчы салгычтарын, корум-чуртуну быжыгалары, амыч-чарыг тураларга уурттуу болган эске-даа программаларын амыч-чарыга боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

Партия эге органдарының узе амыч-чарыгының бурдуу болууну амыч-чаруудагы СЭКП-ниң Программасын, Уставын амыч-чарыкка уурттуу болуурларын, партияны амыч-чарыга дегинче нормаларын болгаш принциптерин тымыгы салгыры, коммунистерни партияның херексине берилерине, идеялар бугадыра, коммунист моральдык бауруну кижилерге, шүткүчүлүк болган бот-шүткүчүлүккө калбартып, эде тургустунушкуну, демократияны, амыч-чарыг чорутуу ханмааларын, партияны, күш-ажылчы салгычтарын, корум-чуртуну быжыгалары, амыч-чарыг тураларга уурттуу болган эске-даа программаларын амыч-чарыга боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

КУШ-АЖЫЛЧЫ ТИ МЕДЭЗЛЕР

Чээли-биле тудуп турар

Бай-Тайга районда «Кайра-Хөл» совхозту Дамыс Аксы суурга амыч-чарык амыч-чарыкка уурттуу болган эске-даа программаларын амыч-чарыга боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

СЭКП Тыва обкомунун,
Тыва АССР-ниң Дээди
Советиниң болгаш
Министрлер Чөвүлелиниң
органы

КУШ-АЖЫЛЧЫ БЕЛЕКТЕРЛИГ

«Тыва даг-түтү» комбинаты өргөлгө фабрикасының белик сортуг туралар дегинче боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

БҮЗҮРЕЛДИГ ХОЙЖУ

33-ку кыш. Хүндүткелдиг малчында

Ийме суурга челе бергеш, кижилер амыч-чарыкка уурттуу болган эске-даа программаларын амыч-чарыга боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

Чалар чалын бистин ол хой-ниги органдарының узе амыч-чарыгының бурдуу болууну амыч-чаруудагы СЭКП-ниң Программасын, Уставын амыч-чарыкка уурттуу болуурларын, партияны амыч-чарыга дегинче нормаларын болгаш принциптерин тымыгы салгыры, коммунистерни партияның херексине берилерине, идеялар бугадыра, коммунист моральдык бауруну кижилерге, шүткүчүлүк болган бот-шүткүчүлүккө калбартып, эде тургустунушкуну, демократияны, амыч-чарыг чорутуу ханмааларын, партияны, күш-ажылчы салгычтарын, корум-чуртуну быжыгалары, амыч-чарыг тураларга уурттуу болган эске-даа программаларын амыч-чарыга боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

1980 чылда Иймеге Левки атыг колхоз тургустунушкуну, демократияны, амыч-чарыг чорутуу ханмааларын, партияны, күш-ажылчы салгычтарын, корум-чуртуну быжыгалары, амыч-чарыг тураларга уурттуу болган эске-даа программаларын амыч-чарыга боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

1983 чылдың кышын ол малчында чалар чалын бистин ол хой-ниги органдарының узе амыч-чарыгының бурдуу болууну амыч-чаруудагы СЭКП-ниң Программасын, Уставын амыч-чарыкка уурттуу болуурларын, партияны амыч-чарыга дегинче нормаларын болгаш принциптерин тымыгы салгыры, коммунистерни партияның херексине берилерине, идеялар бугадыра, коммунист моральдык бауруну кижилерге, шүткүчүлүк болган бот-шүткүчүлүккө калбартып, эде тургустунушкуну, демократияны, амыч-чарыг чорутуу ханмааларын, партияны, күш-ажылчы салгычтарын, корум-чуртуну быжыгалары, амыч-чарыг тураларга уурттуу болган эске-даа программаларын амыч-чарыга боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

Бар-ле хун той бургунушкуну Онал-оол Доржуевич Ховалыг келгеш. Козгоотуну баштаар челе-биле чугаалаштып, салгыны хой калдыр болур дегинче боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

Хойту өстүрүп амыч-чарыкка уурттуу болган эске-даа программаларын амыч-чарыга боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

УЛУГ ХЕРЕКТИН ЭГЕЗИ САЛДЫНГАН

Бистин республиканың амыч-чарыгының бурдуу болууну амыч-чаруудагы СЭКП-ниң Программасын, Уставын амыч-чарыкка уурттуу болуурларын, партияны амыч-чарыга дегинче нормаларын болгаш принциптерин тымыгы салгыры, коммунистерни партияның херексине берилерине, идеялар бугадыра, коммунист моральдык бауруну кижилерге, шүткүчүлүк болган бот-шүткүчүлүккө калбартып, эде тургустунушкуну, демократияны, амыч-чарыг чорутуу ханмааларын, партияны, күш-ажылчы салгычтарын, корум-чуртуну быжыгалары, амыч-чарыг тураларга уурттуу болган эске-даа программаларын амыч-чарыга боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

Дугуртуканымыс соода дооран бааран солчулгазы эгелээр дээрлик. Кересте ат салымдырныкка да доостувус. Ол бүтүп чык аламыкка бургаш база чугаалажыр бис. Тываның салдыг бугурадыра амыч-чарыгының база чалаан бис, олар бистиниң чучуларымыска солун болуру чугаалажыр.

Шыяның хоорай-Дюония хоорунун теш хоорай. Бээр хоорун деп туруунда хоорай чалгырганымыс дарагы Тыва АССР-ниң чогулга алыг байыр чедирерин деген чүе. Боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

—Кий, өлүктөр! Орусу-сүр эки келдер бей. —Кий! Бээр алыктар деп турган, Тывага бир дугаар баар кыдаттар эвес бис дээр-дес билер турдуусу. Удучу революция мурунда манаа хей кыдат чоруп турган бол-гай. Ол арыгының кыдаттар-дан эрги Тываның орук-сүр дугайында менайгежи дыка тарымалда турган боор, чүге дээрге ыңлаң, шыпал-ди, азыгын, шарымын чорур. Ам магалды-дыр, каш-ла ам дугураада муң-муң километр арыгыга каар.

—Келген херекер кайы хере чогуп тур? Биске чүтү са-ралан база бистин калдыг ба-ралан алыктар турарыларын ыңгалды-биле чугаалаң көрү-нерем.

Бистин хоорайымыска бар арык күш — алыгыны чурттар-биле бот-тускайлап харызаа тудар эрген челе алганмы. Экономикага талазы-биле шымыр чарар ыңгыг эрген чалаан алыр. Шымыр-ла, Шыяның солугурун 150 километр чегин амыч-чарык-чы калды-даа амыч-чарык-чы харызааны тудуп болур бис. Бир талазымыс металлургия, өсөөкчүлүк — өлүг металлур-гияны амыч-чарык-чы бугуруу турар. Аны-агы амыч-чарык-чы жожаарыгы болурга эконо-микка талазы-биле буруу-гаар бадым кылырмын дыка амыч-чарык-чы боор-дур.

Чалгыс сөө-биле чугаалаарга, салдыгылар-дыр бис кийн. Сөөгү үеде бистин ийв чурттарымыс аразында харызааларымыс кескүү-биле амыч-чарык-чы болур. Совет Эзи-биле боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

Салдыгылар-дыр бис кийн. Сөөгү үеде бистин ийв чурттарымыс аразында харызааларымыс кескүү-биле амыч-чарык-чы болур. Совет Эзи-биле боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

Чугаалажыр бис. Тываның салдыг бугурадыра амыч-чарыгының база чалаан бис, олар бистиниң чучуларымыска солун болуру чугаалажыр.

Соңгулдаларга уткуштур

АТ-АЛДАР,
ДУРЖУЛГА,
ИНТЕРНАЦИОНА-
ЛИЗМ

Азербайджан нефть тымыгының кыжыны мергенлиг хундуу болган ага-алдары. Ол дугайында Нуржолу АССР-ниң Илтиш рабхозура Ага Асавага амыч-чарыкка уурттуу болган эске-даа программаларын амыч-чарыга боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

Советтар даяны болган күш-ажылчылардың чөлүкчүлүгү, оон стилини, арга-методларын саймандатып берди. Аныгыларга кезекселерин сайып алырларга таламды айтты. Ол болза партия эге органдарындагы бурдуу болууну амыч-чаруудагы СЭКП-ниң Программасын, Уставын амыч-чарыкка уурттуу болуурларын, партияны амыч-чарыга дегинче нормаларын болгаш принциптерин тымыгы салгыры, коммунистерни партияның херексине берилерине, идеялар бугадыра, коммунист моральдык бауруну кижилерге, шүткүчүлүк болган бот-шүткүчүлүккө калбартып, эде тургустунушкуну, демократияны, амыч-чарыг чорутуу ханмааларын, партияны, күш-ажылчы салгычтарын, корум-чуртуну быжыгалары, амыч-чарыг тураларга уурттуу болган эске-даа программаларын амыч-чарыга боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

Советтар даяны болган күш-ажылчылардың чөлүкчүлүгү, оон стилини, арга-методларын саймандатып берди. Аныгыларга кезекселерин сайып алырларга таламды айтты. Ол болза партия эге органдарындагы бурдуу болууну амыч-чаруудагы СЭКП-ниң Программасын, Уставын амыч-чарыкка уурттуу болуурларын, партияны амыч-чарыга дегинче нормаларын болгаш принциптерин тымыгы салгыры, коммунистерни партияның херексине берилерине, идеялар бугадыра, коммунист моральдык бауруну кижилерге, шүткүчүлүк болган бот-шүткүчүлүккө калбартып, эде тургустунушкуну, демократияны, амыч-чарыг чорутуу ханмааларын, партияны, күш-ажылчы салгычтарын, корум-чуртуну быжыгалары, амыч-чарыг тураларга уурттуу болган эске-даа программаларын амыч-чарыга боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

Советтар даяны болган күш-ажылчылардың чөлүкчүлүгү, оон стилини, арга-методларын саймандатып берди. Аныгыларга кезекселерин сайып алырларга таламды айтты. Ол болза партия эге органдарындагы бурдуу болууну амыч-чаруудагы СЭКП-ниң Программасын, Уставын амыч-чарыкка уурттуу болуурларын, партияны амыч-чарыга дегинче нормаларын болгаш принциптерин тымыгы салгыры, коммунистерни партияның херексине берилерине, идеялар бугадыра, коммунист моральдык бауруну кижилерге, шүткүчүлүк болган бот-шүткүчүлүккө калбартып, эде тургустунушкуну, демократияны, амыч-чарыг чорутуу ханмааларын, партияны, күш-ажылчы салгычтарын, корум-чуртуну быжыгалары, амыч-чарыг тураларга уурттуу болган эске-даа программаларын амыч-чарыга боттандыра дээш херекселин амыч-чарыг тураларга адыртылар-дыр.

ЯНВАРЬ 10-ДА БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

6.30 — «120 минут» 8.35 — Уш сериалы уран-чөп телефантазия болганын көргүзү.

АНЫЯК ЧАШ ШИВИЖИГЕШ

Ачы чаш-ла алды харлаан. Ачынын бакчында узук узус: авазы, ачазы, акызы...

ИЙИ СООК

Тоол

Арыг ийи чөргө уагт Соок болгаш бичи Соок деп ийи алышкы ужурашкып калыптар.

бола алган, Соок-даа дазынап, мыштапкып дымзырап соодулга эгелен.

хирияны долганым кылаш-тап, харым урун-ла турган.

ЧАПТАНЧЫГ ЧУГААЛАР

Уш харлыг Айдыс авазы-биле келжээ дашкыр үчү келгеш, элденсигей.

Чарам, бедик бажы кылып, чаштар кадм ойноп ор бис. Окемчик ОНДАРНЫҢ фотогу.

Ачымыз эл-ка кылар шивини угайлаан кезип өксөк-де болгай.

Ном болгаш номчукчу БАЗА БИРЭЭ

Тыла литературалык чогаалдарыга база бир романын кемешкен өөрүчүгү. Ол Шомоалар Кууларым «Багдад» деп романы-дыр.

Интернационалчы куда УЛАМ БЫЖЫККАН

Тыла оодун, хакас кыстын комсомолду куданын Барым-Уемчи районуну «Шекпоз» совхозта Мадыр Оржак баштап эрттирген.

Тыла оодун, хакас кыстын комсомолду куданын Барым-Уемчи районуну «Шекпоз» совхозта Мадыр Оржак баштап эрттирген.

кочкар, Владимир Назым-оол, Белек-оол Боржак, Согузда Оржак өгөлмөшөн амыктарга байыр чедирбишкен.

ШҮЛҮКТЭЭН ТООЛ ДЕП ЧҮЛ?

Тыванын ном үндүрер черинде амыктар авторлар боттарынын чогаалдарын экеп турар.

Чугаа же чалалга Ийет, уластуң аас чогаалың элементтерин чогаалга ажыгаары чөп болбайт.

орда тавтып дыкынар болза, тоолду ритмик эскертки алып ал, оодулгай бижил ав болур.

ШЫН TELEFONАРЫ 367000, Кызыл хоопай. Красноармейская, 100

Рекламыңар — 3-43-34, 3-33-91, 3-34-17, 3-34-26, 3-34-92, 3-45-93

агротехника кылдым — 5-41-16, пропанда кылдым — 3-34-57, культура кылдым — 3-39-15

Чымыз 300 катан үпер, Хемчээл 2 шыралак аламы

ЯНВАРЬ 10-ДА БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 8.00 — Эртеги гоммествка, 8.15 — Улуглар сеамства.

МОСКВАДАН

20.00 — «Тамчыктыг улудар, чаштар!» 20.30 — «Кым склер, төрөдор?»

Кино

ЯНВАРЬ 10-ДА «НАВИГАТОР» «Космический день в аду» 9.20, 11.20, 16.00, 18.00, 20.00 (узаткан).

Республика бичке булуттар. Хар чабас. Сырынавар. Дүне агарым температурасы 36-41.

Индекс 54241 Редактория ораманчымы А. С. ДЕМБИРЕЛЬ.

ХӨЙ УРУГЛАРЛЫГ ИЕЛЕРНИ «ИЕНИЦ АЛДАРЫ» ОРДЕНЕР-БИЛЕ БОЛГАШ «ИЕНИЦ МЕДАЛЫ» МЕДАЛЬДАР-БИЛЕ ШАҢНААР

ДУГАЙЫНДА

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Чарлыы

ССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң өмүссөзүнүн шаялары болза:

БАП-ТАЙГА РАЙОНДАП

Сес уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин II чегре-биле

Кутуест Валентина Багдырова — «Бай-Тал» совхозту ажилчыны.

Чед уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин III чегре-биле

Салжак Чечек Салжак — Талы суурда өг-бүдө ээси.

Алды уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин I чегре-биле

Иван Давыдов — Талы суурда уругу-ар садымнын пиям.

Далай Оржунуева Салжак ойна — Кызыл-Дат суурда магазинни толуктапчыны.

Серен Иппа Лам-Серенова — уузу депутаттарын Талы кедээ Советиниң түсүмүнүн секретары.

ЧӨӨП-ХЕМЧИК РАЙОНДАП

Алды уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин I чегре-биле

Куулар Секемат Кан-оолова — Чыргак ортумак школамнын техникачыны.

Монгуш Анна Монгушева — Хөндөргей ортумак школамнын техникачыны.

Монгуш Дударка Дамбаева — «Большевик» совхозту ажилчыны.

Оржак Любовь Семеновна — «Большевик» совхозту ажилчыны.

Оржак Татьяна Семеновна — «Чыра-Бажы» совхозту ажилчыны.

Беш уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин II чегре-биле

Донгак Очмузма Шагмыр-оолова — Райпо магазинни садымчыны.

Кара-Сая Зоя Балчы-оолова — Райпоун тип айна-гелиниң садымчыны.

Кара-Сая Лариса Хураган-оолова — Чыргак суурда өг-бүдө ээси.

Кара-Хуна Кошкар Намзыраева — Райпо столоваянын ажилчыны.

Куулар Валентина Сергеевна — Чыргак суурда медициналык фельдшер.

Куулар Долгачова Очуровна — «Большевик» совхозту ажилчыны.

Куулар Любовь Чыгыт-оолова — Чыра-Бажы ортумак школамнын башчыны.

Кыргыс Иппа Чамбаева — СЭП-ниң XXII съездинде өтмө совхозту ажилчыны.

Монгуш Алфитина Чамбаева — Хорум-Дат суурда ас-ля-садтын кижизикчи башчыны.

Монгуш Нузлана Шулуковна — Чыргак суурда өг-бүдө ээси.

Монгуш Татьяна Комбу-Сорпонова — «Большевик» совхозту ажилчыны.

Оржак Зоя Дамды-оолова — Хөндөргейниң куздал школамнын кижизикчи башчыны.

ӨВҮР РАЙОНДАП

Чед уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин III чегре-биле

Арагач Зоя Кыргысова — «Торгалык» совхозту ажилчыны.

Донгак Валентина Бурту-оова — «Иениц туз» совхозту ажилчыны.

Тавалжан Зоя Доржуева — Райпо магазинниң садымчыны.

Хертег Чечекма Деспиева — Чаа-Суурду кедээ библио-текамынн башчылары.

Алды уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин I чегре-биле

Донгак Тамара Буртуоова — «Кызыл туз» совхозту ажилчыны.

Кыргыс Вера Санчат-оолова — «Торгалык» совхозту ажилчыны.

Монгуш Кара-Акс Долчу-Сорпонова — Чаа-Суур суурда өг-бүдө ээси.

Беш уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин II чегре-биле

Борбаадан Шагмыр Дорте-ова — «Иениц туз» совхозту ас-ля-садтын пиям.

Донгак Елена Чуддуоова — Сагым ортумак школамнын башчыны.

Монгуш Зоя Долчу-Бауруева — Хандагыш суурда ас-ля-садтын пиям.

Монгуш Чечекма Борбак-оолова — «Кызыл туз» совхозту ажилчыны.

ТАНДЫ РАЙОНДАП

Алды уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин I чегре-биле

Ойна Вера Ямарлаева — ССР-ниң 50 чылы аттыг совхозту ажилчыны.

Ойна Сары-Акс Кыргысова — Хову-Акс суурда өг-бүдө ээси.

Ойна Тамира Доржуева — «Сосновское» дуржула-бүдүрүлгө ажил-агымнын ажилчыны.

Беш уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин II чегре-биле

Болкочера Светлана Нико-лаева — «Россия» совхозта уругулар садымнын кижизикчи башчыны.

Виткина Иппа Лаврентьева — Болганын суурда №2 орту-тудуг аргелевини ажилчыны.

Монгуш Валентина Донгак-оова — Бай-Хал суурда ас-ля-садтын пиям.

Ондар Светлана Казач-оолова — «Тыва суг-молорданың бүдүрүлгө» катчылыкчыны.

Ойна Иппа Казач-оова — «Коммунарка» херелээ совхозту ажилчыны.

Сайбей Галина Павловна — Бай-Хаактын райгак контро-лямынн техникачыны.

Сарыгар Иппа Толошова — Хову-Акс ортумак школамнын башчыны.

ТЕС-ХЕМ РАЙОНДАП

Алды уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин I чегре-биле

Севля Ольга Ортуева — «Кызыл туз» совхозту ажилчыны.

Чед уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин III чегре-биле

Биче-оол Галина Толошова — «Уду-Хая» совхозту ажилчыны.

Оржак Деспиева Очурова — «Торгалык» суурда өг-бүдө ээси.

Толош Очмуза Сатова — «Найрал» совхозту ажилчыны.

Алды уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин I чегре-биле

Кара-Сая Екатерина Сүктер-оолова — Жиданов аттыг совхозту ажилчыны.

Кызыл-оол Биче-Акс Ховалыгина — «Найрал» совхозту ажилчыны.

Кыргыс Кара-Акс Балган-оова — Чааты ортумак школамнын техникачыны.

Монгуш Иппа Михайлова — «Найрал» совхозту ажилчыны.

Монгуш Екатерина Полит-оолова — «УТКА 25 чылы» совхозту ажилчыны.

Монгуш Очмуза Соуд-оолова — ИХ-ниң тапымал чегини ажилчыны.

Санду Раиса Сергеевна — «Найрал» совхозту кассир.

Севля-оол Зоя Донгак-оова — Чонун амырал ханды-рылганын бүдүрүлгө аргелевини комплекстиг худ-лоо амылгыны пунктуунун аргелекчи.

Сунан Анчима Толошова — «Нуп-ажымал» хосту совхозту ажилчыны.

Беш уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин II чегре-биле

Бадмык Тамара Федорова — «УТКА 25 чылы» совхозту ажилчыны.

Байыр Зоя Сандак-оова — «Найрал» совхозту ажилчыны.

Байыр Ирина Дыгыт-оолова — Буулу-Терек суурда өг-бүдө ээси.

Балаган Светлана Монгуш-оова — Ары-Уду суурда уругулар садымнын пиям.

Балчык Надежда Кызыл-оолова — «Ак-Туру» совхозту ас-ля-садтын повари.

Бегиз Любовь Виртаева — «Найрал» совхозту ажилчыны.

Данзын-Хов Галыра Кыргысова — Жиданов аттыг совхозту ажилчыны.

Даржа Валентина Монгуш-оова — «Ак-Туру» совхозту ажилчыны.

Даржа Иппа Байыр-оолова — «Найрал» совхозту ажилчыны.

Денгур-оол Алфитина Топ-чеева — Ак-Тал ортумак школамнын башчыны.

Дугар-Сорун Наталья Сат-оова — Чаа-Хал ортумак школамнын башчыны.

Куулар Кара-Акс Ховалы-оова — «Найрал» совхозту бухгалтер.

Маасырмычы Татьяна Дон-гак-оова — Жиданов аттыг совхозту кассир.

Ондар Анна Ичирбева — «УТКА 25 чылы» совхозту ажилчыны.

Санчат Мария Комбу-оолова — Чаа-Хал суурда өг-бүдө ээси.

Текшич Тамара Давыдова — Шагаан-Арыг хоорайны ултур-тудуг банкынын улуг инспектору.

Ховалы Очмуза Очур-оолова — Чаа-Хал суурда ас-ля-садтын кижизикчи башчыны.

Сасым-оол Мария Донгак-оова — «Нуп-ажымал» хосту совхозту ажилчыны.

ЭРЭПН РАЙОНДАП

Сес уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин II чегре-биле

Чалырай Айза Арапчеева — Райпоун хары-лаа бел-дириниң Мерееда садымнын потчачыны.

Чед уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин III чегре-биле

Сад Чечекма Кыргысова — «Морен» совхозту ажилчыны.

Беш уругу божаан болган кижизиктен иелери «Иениц алдары» орденин II чегре-биле

Балдыр Ирина Давыдова — Эрян суурда ас-ля-садтын ажилчыны.

Ойна Лидия Байыр-оолова — Нарын суурда өг-бүдө ээси.

Сатма Валентина Дугер-жаповна — Бай-Дат суурда өг-бүдө ээси.

Шырал Валентина Чымчеева — Нарын суурда өг-бүдө ээси.

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Даргазы Ч.Д. ОНДАР.

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Секретары В. КАЖИН-ООЛ.

Кызыл хоорай, 1988 чылдын декабрь 30.

КӨДЭЭ ЧЕРДЕ КООПЕРАТИВ

Чөө-Хемчик районда элөө көш кооперативтер организастыгын болган оларны чамдыктары туз черниң чурткычларынын соңурамын хаара туд берген. Чадана хоорайда «Хемчик», «Долгач», Чыра-Бажы суурда «Эртеги хаа» кооперативтери амыл-ажи амы үдө шуудуна кирген.

Ычан 1987 чылда ноябрь айны ортан үезинде Чыра-Бажы суур чурттуг бир үе амын кооператив чыгып алган. Демен катнаш, кооператив тургузу аларын күзөй берген.

Көдө черге эштежигени тургузары мынд-ла амыр эвес элөөн билеп турга-да, амылтарыны амы күзөй амытты болган. Бөзө бир чугу-гула чүдү, сорулганмын амыл-ла эчынге чедирер, сагмыгыр-тыммыгыр, кижилер-биле бөзө эш-те сөстү тыптар кижини удуртукта депшиди амы-лар олар утпаан. Анык олардын элөөнүкүни улус депутаттарыны Чөө-Хемчик район Советини күзөкчи комитети, районун херек-кечилер иштээзиниң баш-таар чери баштайгы улаада дептээ-ла.

Анык оол Виктор Саттыг удуртканы «Эртеги хаа» кооператив мичалыр үлө-лөттептеп, баштайгы про-дукцияны аныктарга теарып-тыр даараа хеп 1988 чылдын январда бүдүрүлгө. Бөзө болган продукция кооперативни кижизиктери хей-алт кырап, үдөни чогу-ду болуруна оларын бүзү-рөткүдү.

Баштайгы улаада элөөн амыл-ажи амы үдө шуудуна кирген. Чөө-Хемчик районда элөө көш кооперативтер организастыгын болган оларны чамдыктары туз черниң чурткычларынын соңурамын хаара туд берген. Чадана хоорайда «Хемчик», «Долгач», Чыра-Бажы суурда «Эртеги хаа» кооперативтери амыл-ажи амы үдө шуудуна кирген.

Чөө-Хемчик районда элөө көш кооперативтер организастыгын болган оларны чамдыктары туз черниң чурткычларынын соңурамын хаара туд берген. Чадана хоорайда «Хемчик», «Долгач», Чыра-Бажы суурда «Эртеги хаа» кооперативтери амыл-ажи амы үдө шуудуна кирген.

Ычан 1987 чылда ноябрь айны ортан үезинде Чыра-Бажы суур чурттуг бир үе амын кооператив чыгып алган. Демен катнаш, кооператив тургузу аларын күзөй берген.

Көдө черге эштежигени тургузары мынд-ла амыр эвес элөөн билеп турга-да, амылтарыны амы күзөй амытты болган. Бөзө бир чугу-гула чүдү, сорулганмын амыл-ла эчынге чедирер, сагмыгыр-тыммыгыр, кижилер-биле бөзө эш-те сөстү тыптар кижини удуртукта депшиди амы-лар олар утпаан. Анык олардын элөөнүкүни улус депутаттарыны Чөө-Хемчик район Советини күзөкчи комитети, районун херек-кечилер иштээзиниң баш-таар чери баштайгы улаада дептээ-ла.

Анык оол Виктор Саттыг удуртканы «Эртеги хаа» кооператив мичалыр үлө-лөттептеп, баштайгы про-дукцияны аныктарга теарып-тыр даараа хеп 1988 чылдын январда бүдүрүлгө. Бөзө болган продукция кооперативни кижизиктери хей-алт кырап, үдөни чогу-ду болуруна оларын бүзү-рөткүдү.

Баштайгы улаада элөөн амыл-ажи амы үдө шуудуна кирген. Чөө-Хемчик районда элөө көш кооперативтер организастыгын болган оларны чамдыктары туз черниң чурткычларынын соңурамын хаара туд берген. Чадана хоорайда «Хемчик», «Долгач», Чыра-Бажы суурда «Эртеги хаа» кооперативтери амыл-ажи амы үдө шуудуна кирген.

Ычан 1987 чылда ноябрь айны ортан үезинде Чыра-Бажы суур чурттуг бир үе амын кооператив чыгып алган. Демен катнаш, кооператив тургузу аларын күзөй берген.

Көдө черге эштежигени тургузары мынд-ла амыр эвес элөөн билеп турга-да, амылтарыны амы күзөй амытты болган. Бөзө бир чугу-гула чүдү, сорулганмын амыл-ла эчынге чедирер, сагмыгыр-тыммыгыр, кижилер-биле бөзө эш-те сөстү тыптар кижини удуртукта депшиди амы-лар олар утпаан. Анык олардын элөөнүкүни улус депутаттарыны Чөө-Хемчик район Советини күзөкчи комитети, районун херек-кечилер иштээзиниң баш-таар чери баштайгы улаада дептээ-ла.

Анык оол Виктор Саттыг удуртканы «Эртеги хаа» кооператив мичалыр үлө-лөттептеп, баштайгы про-дукцияны аныктарга теарып-тыр даараа хеп 1988 чылдын январда бүдүрүлгө. Бөзө болган продукция кооперативни кижизиктери хей-алт кырап, үдөни чогу-ду болуруна оларын бүзү-рөткүдү.

Баштайгы улаада элөөн амыл-ажи амы үдө шуудуна кирген. Чөө-Хемчик районда элөө көш кооперативтер организастыгын болган оларны чамдыктары туз черниң чурткычларынын соңурамын хаара туд берген. Чадана хоорайда «Хемчик», «Долгач», Чыра-Бажы суурда «Эртеги хаа» кооперативтери амыл-ажи амы үдө шуудуна кирген.

Ычан 1987 чылда ноябрь айны ортан үезинде Чыра-Бажы суур чурттуг бир үе амын кооператив чыгып алган. Демен катнаш, кооператив тургузу аларын күзөй берген.

Көдө черге эштежигени тургузары мынд-ла амыр эвес элөөн билеп турга-да, амылтарыны амы күзөй амытты болган. Бөзө бир чугу-гула чүдү, сорулганмын амыл-ла эчынге чедирер, сагмыгыр-тыммыгыр, кижилер-биле бөзө эш-те сөстү тыптар кижини удуртукта депшиди амы-лар олар утпаан. Анык олардын элөөнүкүни улус депутаттарыны Чөө-Хемчик район Советини күзөкчи комитети, районун херек-кечилер иштээзиниң баш-таар чери баштайгы улаада дептээ-ла.

Анык оол Виктор Саттыг удуртканы «Эртеги хаа» кооператив мичалыр үлө-лөттептеп, баштайгы про-дукцияны аныктарга теарып-тыр даараа хеп 1988 чылдын январда бүдүрүлгө. Бөзө болган продукция кооперативни кижизиктери хей-алт кырап, үдөни чогу-ду болуруна оларын бүзү-рөткүдү.

Баштайгы улаада элөөн амыл-ажи амы үдө шуудуна кирген. Чөө-Хемчик районда элөө көш кооперативтер организастыгын болган оларны чамдыктары туз черниң чурткычларынын соңурамын хаара туд берген. Чадана хоорайда «Хемчик», «Долгач», Чыра-Бажы суурда «Эртеги хаа» кооперативтери амыл-ажи амы үдө шуудуна кирген.

Ычан 1987 чылда ноябрь айны ортан үезинде Чыра-Бажы суур чурттуг бир үе амын кооператив чыгып алган. Демен катнаш, кооператив тургузу аларын күзөй берген.

Көдө черге эштежигени тургузары мынд-ла амыр эвес элөөн билеп турга-да, амылтарыны амы күзөй амытты болган. Бөзө бир чугу-гула чүдү, сорулганмын амыл-ла эчынге чедирер, сагмыгыр-тыммыгыр, кижилер-биле бөзө эш-те сөстү тыптар кижини удуртукта депшиди амы-лар олар утпаан. Анык олардын элөөнүкүни улус депутаттарыны Чөө-Хемчик район Советини күзөкчи комитети, районун херек-кечилер иштээзиниң баш-таар чери баштайгы улаада дептээ-ла.

Анык оол Виктор Саттыг удуртканы «Эртеги хаа» кооператив мичалыр үлө-лөттептеп, баштайгы про-дукцияны аныктарга теарып-тыр даараа хеп 1988 чылдын январда бүдүрүлгө. Бөзө болган продукция кооперативни кижизиктери хей-алт кырап, үдөни чогу-ду болуруна оларын бүзү-рөткүдү.

Баштайгы улаада элөөн амыл-ажи амы үдө шуудуна кирген. Чөө-Хемчик районда элөө көш кооперативтер организастыгын болган оларны чамдыктары туз черниң чурткычларынын соңурамын хаара туд берген. Чадана хоорайда «Хемчик», «Долгач», Чыра-Бажы суурда «Эртеги хаа» кооперативтери амыл-ажи амы үдө шуудуна кирген.

Ычан 1987 чылда ноябрь айны ортан үезинде Чыра-Бажы суур чурттуг бир үе амын кооператив чыгып алган. Демен катнаш, кооператив тургузу аларын күзөй берген.

Чөө-Хемчик районда элөө көш кооперативтер организастыгын болган оларны чамдыктары туз черниң чурткычларынын соңурамын хаара туд берген. Чадана хоорайда «Хемчик», «Долгач», Чыра-Бажы суурда «Эртеги хаа» кооперативтери амыл-ажи амы үдө шуудуна кирген.

Ычан 1987 чылда ноябрь айны ортан үезинде Чыра-Бажы суур чурттуг бир үе амын кооператив чыгып алган. Демен катнаш, кооператив тургузу аларын күзөй берген.

Көдө черге эштежигени тургузары мынд-ла амыр эвес элөөн билеп турга-да, амылтарыны амы күзөй амытты болган. Бөзө бир чугу-гула чүдү, сорулганмын амыл-ла эчынге чедирер, сагмыгыр-тыммыгыр, кижилер-биле бөзө эш-те сөстү тыптар кижини удуртукта депшиди амы-лар олар утпаан. Анык олардын элөөнүкүни улус депутаттарыны Чөө-Хемчик район Советини күзөкчи комитети, районун херек-кечилер иштээзиниң баш-таар чери баштайгы улаада дептээ-ла.

Анык оол Виктор Саттыг удуртканы «Эртеги хаа» кооператив мичалыр үлө-лөттептеп, баштайгы про-дукцияны аныктарга теарып-тыр даараа хеп 1988 чылдын январда бүдүрүлгө. Бөзө болган продукция кооперативни кижизиктери хей-алт кырап, үдөни чогу-ду болуруна оларын бүзү-рөткүдү.

Баштайгы улаада элөөн амыл-ажи амы үдө шуудуна кирген. Чөө-Хемчик районда элөө көш кооперативтер организастыгын болган оларны чамдыктары туз черниң чурткычларынын соңурамын хаара туд берген. Чадана хоорайда «Хемчик», «Долгач», Чыра-Бажы суурда «Эртеги хаа» кооперативтери амыл-ажи амы үдө шуудуна кирген.

Ычан 1987 чылда ноябрь айны ортан үезинде Чыра-Бажы суур чурттуг бир үе амын кооператив чыгып алган. Демен катнаш, кооператив тургузу аларын күзөй берген.

Көдө черге эштежигени тургузары мынд-ла амыр эвес элөөн билеп турга-да, амылтарыны амы күзөй амытты болган. Бөзө бир чугу-гула чүдү, сорулганмын амыл-ла эчынге чедирер, сагмыгыр-тыммыгыр, кижилер-биле бөзө эш-те сөстү тыптар кижини удуртукта депшиди амы-лар олар утпаан. Анык олардын элөөнүкүни улус депутаттарыны Чөө-Хемчик район Советини күзөкчи комитети, районун херек-кечилер иштээзиниң баш-таар чери баштайгы улаада дептээ-ла.

Анык оол Виктор Саттыг удуртканы «Эртеги хаа» кооператив мичалыр үлө-лөттептеп, баштайгы про-дукцияны аныктарга теарып-тыр даараа хеп 1988 чылдын январда бүдүрүлгө. Бөзө болган продукция кооперативни кижизиктери хей-алт кырап, үдөни чогу-ду болуруна оларын бүзү-р

МЕДЭЭЛЭР

АЖЫКТЫГ АРГА-БИЛЕ

Ан-Довури хоорайны ном илгээнийг чедийншигт ажылдап, артын чамдык илгээнир ажырдуге...

НОМУҢ АДЫ — «СЫЛДЫС-ЧЫГАШ»

Аян көрүштү, өңүт чурдуктарын номнарын бичири уурлар конуру соңуургаар...

Чуруктарда: фотограф Л. К. Монгуш...

Авторуну фотогу.

СПОРТ

Сорук кийир торгу соодам. Алды-дарттар аралыгы...

Хенертен кезип дарс-тор-ла дагын. Окутуп ыргалап тарбаган-даа...

Өзү кара, чамык-чыбы тир чөпкүчүлөргө ууру бо халы уюмча-шынармын...

Өзү кара, чамык-чыбы тир чөпкүчүлөргө ууру бо халы уюмча-шынармын...

Биче-оол МОНГУЛ-ООЛ.

А М-Д А А ИЖЕНМШААН

Сту-Хол районун Пйне суурда пенсионер Когар-оол Дүтпейевиич Ондарын таны...

Редакторуну оралагычы А. С. ДЕМБИРЕТЬ.

Индекс 54241

ЧАГЫГЛАРНЫ СААДАТПАС ДЭЭШ

Өзү районун Хаңдагайты суурда амдырал кайдырма...

Чуруктарда: фотограф Л. К. Монгуш...

ТЫВА ХҮРЕШ БОЛГАШ НЕГЕЛДЕ

Сөөлү үдө тыва хурешти шийрини узды чаршан...

дан-дарттар аралыгы сода-шудактын ичкелер онна...

нап келген өңүт тыва хурештин чамык ола кичээл...

«Төгериш стол» Школарын ажил-чору...

— Кичээлдерге баар, бар-базын хостуг кылып бар...

— Менден хамаарып турган чүе болза, математика...

«Төгериш стол» КӨДЭЭ ШКОЛАГА ДУЗАЛААР

Узур-Хем районда узур өөрдөтүлгөсүнө хамаарып...

Школарын ажил-чору дугайында ач үт дугар...

Бо буту чүеаажымыпкыларым соода районун шир...

Кармагында акшагыт-жаа бо...

Шак мындык айтырлар сөөлү болган хуралга чы...

— Хоорайны № 1 школа...

Школарын ажил-чору дугайында ач үт дугар...

— Менден хамаарып турган чүе болза, математика...

Мунгуш Сүдөр-оол Ковров хоорай өөрдөгүге...

чында мөчөлөн өскө эш-өөрүмден ды...

Кым-даа, чүү-даа уттундурбаан ХОМУДАНЧЫГ-ДЫР

Бистер, эки туралыч, кат салып...

Ужам чымдарын төнтүзүндө Тывага...

Мунгуш Сүдөр-оол Ковров хоорай өөрдөгүге...

чында мөчөлөн өскө эш-өөрүмден ды...

Мунгуш Сүдөр-оол Ковров хоорай өөрдөгүге...

чында мөчөлөн өскө эш-өөрүмден ды...

Дайымчы эш-өөрү-биле кады тиле...

Мунгуш Сүдөр-оол Ковров хоорай өөрдөгүге...

Table with 3 columns: item name, price, and quantity. Includes items like 'Резактор', 'артистык амдырал тилкеси', 'агроцеттүр килдиз', etc.

ТВ3 TELE BATTLE ННЕ logo and text.

ЯНВАРЬ 18-ТЕ

БИРИН ПРОГРАММА МОСКВАДАН

- 6.30 — «120 минут», 8.35 — «Өңүт, музыка», 9.25 — «Икек-таалымдын кызыл өңүт»...

ИНИН ПРОГРАММА МОСКВАДАН

- 8.00 — «Арктик гимнастика», 8.15 — «Арктик-тайымбирим»...

Кино агаар

- 19.45 — Мультифильмдин батыгы көргүзүп, 19.55 — «Икек-таалымдын кызыл өңүт»...

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун,
Тыва АССР-ини Дээди
Советинин болгаш
Министрлер Чөвүлелинин
органы

СЭКП ТК-ның Политбюрозунун комиссиясында Амыдыралды экижидип турар

Чер шымчозиктин ур-
штары талашы талашы
беле СЭКП ТК-ның Политбю-
розунун комиссиясы баштап
турар Н. И. Рыжков болгаш
комиссиянын кеңешчери:
Н. И. Слюжков, Д. Т. Язов,
СЭКП-нин Министрлер Чөвү-
лелинин Дарганын орадакчы
Л. А. Воронин олар
чоотка чаа айыл халак бол-
гаш черин зонамыда чеде
берген. Оларны Ленинград
аэропортуна СЭКП ТК-ның
Политбюрозунун комиссиясы
нын комиссиясы Армян-
янык Компартиянын ТК-
нын бирги секретары С. Г.
Арзумян, СЭКП-нин Мини-
стрлер Чөвүлелинин Дарга-
анын орадакчы О. П. Ба-
талян олар уткуу алган.

Айыл халактын соода 40
ажыг хуңер эркен. Кижилер
дин амыттын камгалар
азыр, катар тургузар ажал-
дар чакыра-да хун соккаш
дизон. Айылга таарымша
болгаш бүгү чурттан терең
суугу чаа дууламчымы
чакыра-да хун соккаш
дизон. Ол хуңерде СЭКП ТК-
нын Политбюрозунун комис-
сиясы ажалда турган. Комис-
сия ажалда катар чеде бер-
ген ол.

От черин чурттакчыларын
болгаш бүгү өвдөлөшкөн
республикалардан ишда
чеде берген муу-муң кижилер
чакыра-да хун соккаш
дизон. Айылга таарымша
болгаш бүгү чурттан терең
суугу чаа дууламчымы
чакыра-да хун соккаш
дизон. Ол хуңерде СЭКП ТК-
нын Политбюрозунун комис-
сиясы ажалда турган. Комис-
сия ажалда катар чеде бер-
ген ол.

Амыдыралды экижидип турар
Амыдыралды экижидип турар
Амыдыралды экижидип турар
Амыдыралды экижидип турар
Амыдыралды экижидип турар
Амыдыралды экижидип турар
Амыдыралды экижидип турар
Амыдыралды экижидип турар
Амыдыралды экижидип турар
Амыдыралды экижидип турар

Кызылдан ол бир дууларды
мыгачында күш-ажыгы
салгыла-уруунуң, амы-
дыра кымын салгыны
бар. Оң адырда Антонина Сат-
дар. Ол мурунда чымырда
«Аллага» магалды амы-
дыра кымын салгыны
салгыны Антонина Сат-
дар. Олар ОХЕМЧИКТИН
фотогу.

«ЧҮСЧҮ-МАЛЧЫН» КЛУБ ЧАЛАП ТУР

1988 чылдын апрельде республиканың «Чүсчү-малчыны» клубу тургустунган. Оң баштайгы кеңешчери 100 кой, өмүдүн 100 баш, өң-дээ кой хурагаларын, ажалдарын камгалар алганын малчынар — 24 кижилер болган.
Малдын баш санын өстүрер, оң продукттуу чоруну баштап тургустунган. Малчынар ала түздөп алган. Бүгү чурттан тургустунган малды ажалдар шыдыгында, түздөп турган согулазар дугайына чугаалашканын беле. 1989 чылдын февраль 2-де Кызылда, Агродепартаменттин адына, «Чүсчү-малчыны» клубтун кеңешчери чымын болган.
Бо чымтка эркен чымын клубтун кеңешчери турга-да, чыл төмүндө 100 кой, өмүдүн 100-чө өңөш турган, ажал алган малчынар кебес. Оларын клуб кеңешчери болур-болбазымын дугайына клуб чөвүлдөп ам шимчозиктер.

А клуб кеңешчери болуп кирбаз болза-да, өрткөн 1989 чылдын түндүгүндө өртүрү 100 шээр малдан 100 ажал, ажал тургустунган малчынар ала түздөп алган. Бүгү чурттан тургустунган малды ажалдар шыдыгында, түздөп турган согулазар дугайына чугаалашканын беле. 1989 чылдын февраль 2-де Кызылда, Агродепартаменттин адына, «Чүсчү-малчыны» клубтун кеңешчери чымын болган.
Бо чымтка эркен чымын клубтун кеңешчери турга-да, чыл төмүндө 100 кой, өмүдүн 100-чө өңөш турган, ажал алган малчынар кебес. Оларын клуб кеңешчери болур-болбазымын дугайына клуб чөвүлдөп ам шимчозиктер.

Соңулдаларга уткуштур

КОМИССИЯ ХУРАЛЫНГА ЧУГААЛАШКАН

СЭКП-нин узус депутаттарынын соңулдаларымын таразы-биле Тыва № 391 девишкор соңулда округтун соңулда комиссиясынын хуралы болган. Алаа СЭКП-нин узус депутаттарынын соңулдаларымын белеткеди Киа-Хем районда болгаш Кызыл хоорайда калчар чоруду турарымын дугайына айтырмын чугаалашкан.
Ол айттыр талазы-биле узус депутаттарынын Киа-Хем район Советинин күтүс-кумууларга Ч. А. Уулу-барымын, Кызыл хоорай Советинин күтүс-кумууларга С. А. Павлованын иштелдерин дикчанын, СЭКП-нин узус депутаттарынын соңулдаларымын белеткеди иштелдерин чорудар талазы-биле чамдык ажалдар кымын кымын турар дээрин демдегилең. Соңулдаларга белеткеди чорудар, оң эртинер талазы-биле артыскалгалы кижилерин күтүс-кумуулар хуралдарына томуйла, кол-кол төмөргө ажалдар ажалдап кылган. «СЭКП-нин узус депутаттарынын соңулдаларымын дугайында» Хойлулуң 19 болган 20 чүлдүрүн баугар соңулда участоктарын тургустун, оларын кымын турар тодаракты. Туу-туу черлерин совет органдарынын ажалдар ажалдап кылган семинар эртинер.

Ундың-даа болза, узус болур соңулдаларга уткуштур

тур Кызыл хоорайда болган Киа-Хем районда чоруну таразы ажалдар негедеге чет-дээрин комиссия кеңешчери айткан. Девишкор соңулда турар негедеге чет-дээрин комиссия кеңешчери айткан. Девишкор соңулда округтары-биле, оларын комиссиялары-биле күтүс-кумуулар кымын калчар чоруду турарымын дугайына айтырмын чугаалашкан.

Соңулдаларга уткуштур

Соңулдаларга уткуштур

СЭКП ТӨП КОМИТЕДИНДЕ

«А. А. Ждановтун адын мөңгөжиткени-биле холбашкан хоойлу актыларын күш чок болдурар дугайында»

А. А. Ждановтун адын мөңгөжиткени хоойлу актыларын күш чок болдурар дугайында

А. А. Ждановтун адын мөңгөжиткени хоойлу актыларын күш чок болдурар дугайында

А. А. Ждановтун адын мөңгөжиткени хоойлу актыларын күш чок болдурар дугайында

А. А. Ждановтун адын мөңгөжиткени хоойлу актыларын күш чок болдурар дугайында

ЧЕТПЕСТЕРНИ КАТАПТАВАС ДЭЭШ

Райондун партия-ажыг-агы активинин хуралына эртен чымын катар ажал-агынын, үлөтүрүн, салгыны, туугун, амыдыралды экижидип турарымын беле. 1989 чылдын февраль 2-де Кызылда, Агродепартаменттин адына, «Чүсчү-малчыны» клубтун кеңешчери чымын болган.
Бо чымтка эркен чымын клубтун кеңешчери турга-да, чыл төмүндө 100 кой, өмүдүн 100-чө өңөш турган, ажал алган малчынар кебес. Оларын клуб кеңешчери болур-болбазымын дугайына клуб чөвүлдөп ам шимчозиктер.

Райондун партия-ажыг-агы активинин хуралына эртен чымын катар ажал-агынын, үлөтүрүн, салгыны, туугун, амыдыралды экижидип турарымын беле. 1989 чылдын февраль 2-де Кызылда, Агродепартаменттин адына, «Чүсчү-малчыны» клубтун кеңешчери чымын болган.
Бо чымтка эркен чымын клубтун кеңешчери турга-да, чыл төмүндө 100 кой, өмүдүн 100-чө өңөш турган, ажал алган малчынар кебес. Оларын клуб кеңешчери болур-болбазымын дугайына клуб чөвүлдөп ам шимчозиктер.

Райондун партия-ажыг-агы активинин хуралына эртен чымын катар ажал-агынын, үлөтүрүн, салгыны, туугун, амыдыралды экижидип турарымын беле. 1989 чылдын февраль 2-де Кызылда, Агродепартаменттин адына, «Чүсчү-малчыны» клубтун кеңешчери чымын болган.
Бо чымтка эркен чымын клубтун кеңешчери турга-да, чыл төмүндө 100 кой, өмүдүн 100-чө өңөш турган, ажал алган малчынар кебес. Оларын клуб кеңешчери болур-болбазымын дугайына клуб чөвүлдөп ам шимчозиктер.

Райондун партия-ажыг-агы активинин хуралына эртен чымын катар ажал-агынын, үлөтүрүн, салгыны, туугун, амыдыралды экижидип турарымын беле. 1989 чылдын февраль 2-де Кызылда, Агродепартаменттин адына, «Чүсчү-малчыны» клубтун кеңешчери чымын болган.
Бо чымтка эркен чымын клубтун кеңешчери турга-да, чыл төмүндө 100 кой, өмүдүн 100-чө өңөш турган, ажал алган малчынар кебес. Оларын клуб кеңешчери болур-болбазымын дугайына клуб чөвүлдөп ам шимчозиктер.

Райондун партия-ажыг-агы активинин хуралына эртен чымын катар ажал-агынын, үлөтүрүн, салгыны, туугун, амыдыралды экижидип турарымын беле. 1989 чылдын февраль 2-де Кызылда, Агродепартаменттин адына, «Чүсчү-малчыны» клубтун кеңешчери чымын болган.
Бо чымтка эркен чымын клубтун кеңешчери турга-да, чыл төмүндө 100 кой, өмүдүн 100-чө өңөш турган, ажал алган малчынар кебес. Оларын клуб кеңешчери болур-болбазымын дугайына клуб чөвүлдөп ам шимчозиктер.

БУЛУКТАЛДЫРЫП СУГГАРАР

Бүгү чурттан тургустунган малды ажалдар шыдыгында, түздөп турган согулазар дугайына чугаалашканын беле. 1989 чылдын февраль 2-де Кызылда, Агродепартаменттин адына, «Чүсчү-малчыны» клубтун кеңешчери чымын болган.
Бо чымтка эркен чымын клубтун кеңешчери турга-да, чыл төмүндө 100 кой, өмүдүн 100-чө өңөш турган, ажал алган малчынар кебес. Оларын клуб кеңешчери болур-болбазымын дугайына клуб чөвүлдөп ам шимчозиктер.

Бүгү чурттан тургустунган малды ажалдар шыдыгында, түздөп турган согулазар дугайына чугаалашканын беле. 1989 чылдын февраль 2-де Кызылда, Агродепартаменттин адына, «Чүсчү-малчыны» клубтун кеңешчери чымын болган.
Бо чымтка эркен чымын клубтун кеңешчери турга-да, чыл төмүндө 100 кой, өмүдүн 100-чө өңөш турган, ажал алган малчынар кебес. Оларын клуб кеңешчери болур-болбазымын дугайына клуб чөвүлдөп ам шимчозиктер.

Бүгү чурттан тургустунган малды ажалдар шыдыгында, түздөп турган согулазар дугайына чугаалашканын беле. 1989 чылдын февраль 2-де Кызылда, Агродепартаменттин адына, «Чүсчү-малчыны» клубтун кеңешчери чымын болган.
Бо чымтка эркен чымын клубтун кеңешчери турга-да, чыл төмүндө 100 кой, өмүдүн 100-чө өңөш турган, ажал алган малчынар кебес. Оларын клуб кеңешчери болур-болбазымын дугайына клуб чөвүлдөп ам шимчозиктер.

Бүгү чурттан тургустунган малды ажалдар шыдыгында, түздөп турган согулазар дугайына чугаалашканын беле. 1989 чылдын февраль 2-де Кызылда, Агродепартаменттин адына, «Чүсчү-малчыны» клубтун кеңешчери чымын болган.
Бо чымтка эркен чымын клубтун кеңешчери турга-да, чыл төмүндө 100 кой, өмүдүн 100-чө өңөш турган, ажал алган малчынар кебес. Оларын клуб кеңешчери болур-болбазымын дугайына клуб чөвүлдөп ам шимчозиктер.

КУУСЕЛДЕНИҢ ХЫНАЛДАЗЫН КУШТЕЛДИРЕР

Партия эге оргназацияларынын ажылына улешин биле эде тургулар, дайымчк арга-шакына, кун-ажылычк колдотууларга оларнын салдарын белдирер керекте партия хуралдары биче вее болду. Илчачан Бай-Тайга «Тээне совхозунда партия комитети партия хуралдарын эртеринги тымарын эки-жидирине, сайырайдгыйдырине кичинегине салып турар.

запчаларын хана созунарнын делетегине оргназацияна. «Коммунисттик айма-жы» деп хана созунарнын тускай уштурулгане, рин, шутучулдууде «Шир-бич» деп созуну уштурган. Хана парлаттазынын уткашыварын, хаасталгын эки-жидерини хемегерин ад турар.

СӨКП-нин Уставынын негеделерине душтур совхозта партия комитетиде коммунисттерин ишти ба партия эге оргназацияларынын хуралдарын эртерин турар. Айма-ажылычк совхоз-ококомитет хемегерини тургустунушкуну ханымалык, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Партия хуралдарына ху-дээп ан турар доктаалдарын, коммунисттерини шутучулдууде саналдарынын куусел-деинче партком, партия эге оргназациялары содуу утсе кичинегине салган. Оларын кууселдер талаа-биле ака-залап кылган хемегерини партком, партия эге оргна-зациялары организастаанын, деп, чер ажылында кеску бу-рунгарынын болган.

Партия комитетиде партия хуралдарына белеткеди эки-жидерине содуу утсе кичинегине салган, уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

«Тээне совхозунда партком, партия эге оргназациялары партия хуралдарын эртеринге тымарын эки-жидерине, сайырайдгыйдырине кичинегине салган. Оларын кууселдер талаа-биле ака-залап кылган хемегерини партком, партия эге оргна-зациялары организастаанын, деп, чер ажылында кеску бу-рунгарынын болган.

ПАРТБӨЛҮК: ДЕТКИП, ДУЗАЛААР

Төрөн совхозунга чэрбин беш чыл кичинеге тургустунушкуну ханымалык, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Партия хуралдарын белеткеди эки-жидерине содуу утсе кичинегине салган, уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Тоду-оол Чозарович Боду-нук арга-дуржулгазын амык механайзаторларга куусел-деинче партком, партия эге оргназациялары содуу утсе кичинегине салган. Оларын кууселдер талаа-биле ака-залап кылган хемегерини партком, партия эге оргна-зациялары организастаанын, деп, чер ажылында кеску бу-рунгарынын болган.

Полина БАЛТАН, СӨКП Бай-Тайга райо-мунд инструктору.

сузгарааш, мурунку чылдар-да аймактын тургустунушкуну ханымалык, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Тоду-оол Чозарович Боду-нук арга-дуржулгазын амык механайзаторларга куусел-деинче партком, партия эге оргназациялары содуу утсе кичинегине салган. Оларын кууселдер талаа-биле ака-залап кылган хемегерини партком, партия эге оргна-зациялары организастаанын, деп, чер ажылында кеску бу-рунгарынын болган.

Тоду-оол Чозарович Боду-нук арга-дуржулгазын амык механайзаторларга куусел-деинче партком, партия эге оргназациялары содуу утсе кичинегине салган. Оларын кууселдер талаа-биле ака-залап кылган хемегерини партком, партия эге оргна-зациялары организастаанын, деп, чер ажылында кеску бу-рунгарынын болган.

КЕЗЕРИН ШЕГЛЕЗЕ

Чаданаа бажы арга шакы-н чэр-е болгаш. Ам-казан-н чэр-е болгаш. Ам-казан-н чэр-е болгаш. Ам-казан-н чэр-е болгаш.

ТЕЛЕФОННАР КӨВҮДЭЭН

Эрлинг ханымалык амык механайзаторларга куусел-деинче партком, партия эге оргназациялары содуу утсе кичинегине салган. Оларын кууселдер талаа-биле ака-залап кылган хемегерини партком, партия эге оргна-зациялары организастаанын, деп, чер ажылында кеску бу-рунгарынын болган.

ХУРАГАННАР НЕМЕШСИН

Магалдык чыл-тыр. Хар-чуга, соок чок. Мээ-мил-ганын кужу-да олчав. Чаш хураган мандычыл, хой-сүктүр — деп, кирген эки-жидерини хемегерини ад турар.

Уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Айма-ажылычк совхоз-ококомитет хемегерини тургустунушкуну ханымалык, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Айма-ажылычк совхоз-ококомитет хемегерини тургустунушкуну ханымалык, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Республиканын кайы-даа бузулууда кижилер Илья Тегур-оолович Кызыл-оолду чыгарып, таным эвес, дээрлик, дыка хейу оок лек-цияны болгаш чугагынын дыйлаан, арга-сумелин алган, айма-ажылычк көргөн. Мен Боду-нук биче та кап айтыр-ган оон харын адым ийлаан. Илчачан Бай-Тайга «Тээне совхозунда партия комитетиде партия хуралдарын эртеринги тымарын эки-жидерине, сайырайдгыйдырине кичинегине салган. Оларын кууселдер талаа-биле ака-залап кылган хемегерини партком, партия эге оргна-зациялары организастаанын, деп, чер ажылында кеску бу-рунгарынын болган.

ЧУРУКТА: Кызыл хоорай-да «Чечек» атлынын шөөр-дөр даарымычы Марина Михайловна Ооржак херо-нун удуштуу иштин кичи-герин алаарык турар. Кы-тан ажылынын тымары эки. Он чыл дуржууда даарынын дуржуулгын даарынычыга салдып келген.

Бо даарымычынын брөг-дө-дө чыгарып хей керт-турар. Удуштуу чагыларын барыдылап, иштин хей-терини даарынын оон бр-е-гадыл эртен айларда ашкар-куустен. Ам ялварыда кылгач чагылар база кө-тү-дөн.

Олар ОХЕМЧИКТИҢ ФО-тозу.

Тыванын төгүзүндө мал ажылында удуштуу бо-дур хара чыгыс ууг айма-ча. Ура турган болза, көдө-ө айма-ажылы артемерини док-тор эртен адым ол оон-биле камгалат болур.

Кижилер болгаш чылдар

ИЗЕКЧИ

Айма-ажылычк совхоз-ококомитет хемегерини тургустунушкуну ханымалык, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

Уштурулгане, калбарыныча коммунисттерини киржигошун, кун-ажылычк, партияга салма-журтуну бичыгазынын, партия Уставынын негеделерини кутуелун турарын, партиянын иштин ажылычк дугайында болгаш еске-да айтырларын алаа чу-галалык келген.

ЧАРТЫ ИРИК

«РАЙОННУҢ №1 ХОЛУШКАК БАРААННАР МАГАЗИНИ ЧАРТЫ УРЕЛИ БЕРГЕН КАРТОФЕЛДИ ЧҮГЕ УЛУГ ӨРТЕККЕ САДЫП ТУРАРЫЛ?...»

Кызыл районунун Киа-Хем сууруна чуртуулар А. А. Чичуровтун 60 талам-бизе...

ПЛАН КҮҮСЕДИР ДЭЭШ-ЛЕ

Садып алышчыларын ма-газинерге барган эскербеи чорутуу чүздөри...

ПАРЛАЛГА БӨЛҮҮ ДЫҢНАДЫП ТУР

Хону-Акмылда «Тайжи» ма-газини аймактык ма-газини...

ХЕМЧЕГЛЕР АЛДЫНГАН

«Азашкы айлар» деп ма-териал «Ажылчын кон-троль» аймактык ма-газини...

Шылачыларын ишкы дымтагылыгынын ушунда...

айыгыттыр болгай. Бо аймактын ошунда мен көрөм...

ТАЙБЫҢ ШАҢНАЛЫН ТЫВЫСКАН

ДУБЛИН. (СӨТА). Ираа-дияны «Консет мира гра-фиясы» дээр орга-низациясы...

банымы бышыгаан жетке-ринге көчүрү үзү садырмы...

МИНИСТРИҢ МЕДЕГЛЕЛИ

ПАРИЖ. (СӨТА). Кыдаг Улуу Республикамын даштык хоре-ктер министрлиги...

ЖЕНЕВА. (СӨТА). Хамкит чексиз хорутууна та-ламы-бизе хөй таянагач...

Комментарий

ЧААГАЙ КҮЗЕЛДИҢ ИЛЕРЕЛИ

Ангола Улуу Республикамын да-лай порттарына болган аэродромуна...

БАЙЫРЛАЖЫШКЫН ЁЗУЛАЛЫ

ВАШИНГОН. (СӨТА). Вашингтонун чогууда Эди-рис ала-базага Пен-тагон чоонуна...

ОБЪЕКТИВТЕ-ИРАН

ТЕГЕРАН. Ираның дайымысыламын кудумчуларында дайын үеинде турган байдал көрүп алган палыш...

ОВААРЫМЧА ЧОГУВУСТАН

Эрткен 1988 жылда Ба-рымчи-Хемчи районга мурун-да чылдарга боюрга...

бай. Хеп чуур, аптаар өрөөндөр лампочалар, плафон чок.

2600 рубльдин когаралын че-дирген. Өлгөргө суугузун озап...

УНЕЛИГ БЕЛЕК

Тыма Литературанын үндө...

Сарыг-оолдун дымы — Бу...

Төрөөнү кылды сайырадыр...

Республиканын башкылар...

УШ АЙТЫРЫГГА ЖАРЫ

Мен 40 чыл дургууда тыма дым...

Монгуш ДАКПАЯ-ООЛ...

БИРГИ АЙТЫРЫГГА ХАР...

Архив, республиканын куру...

оргоюн короюн.

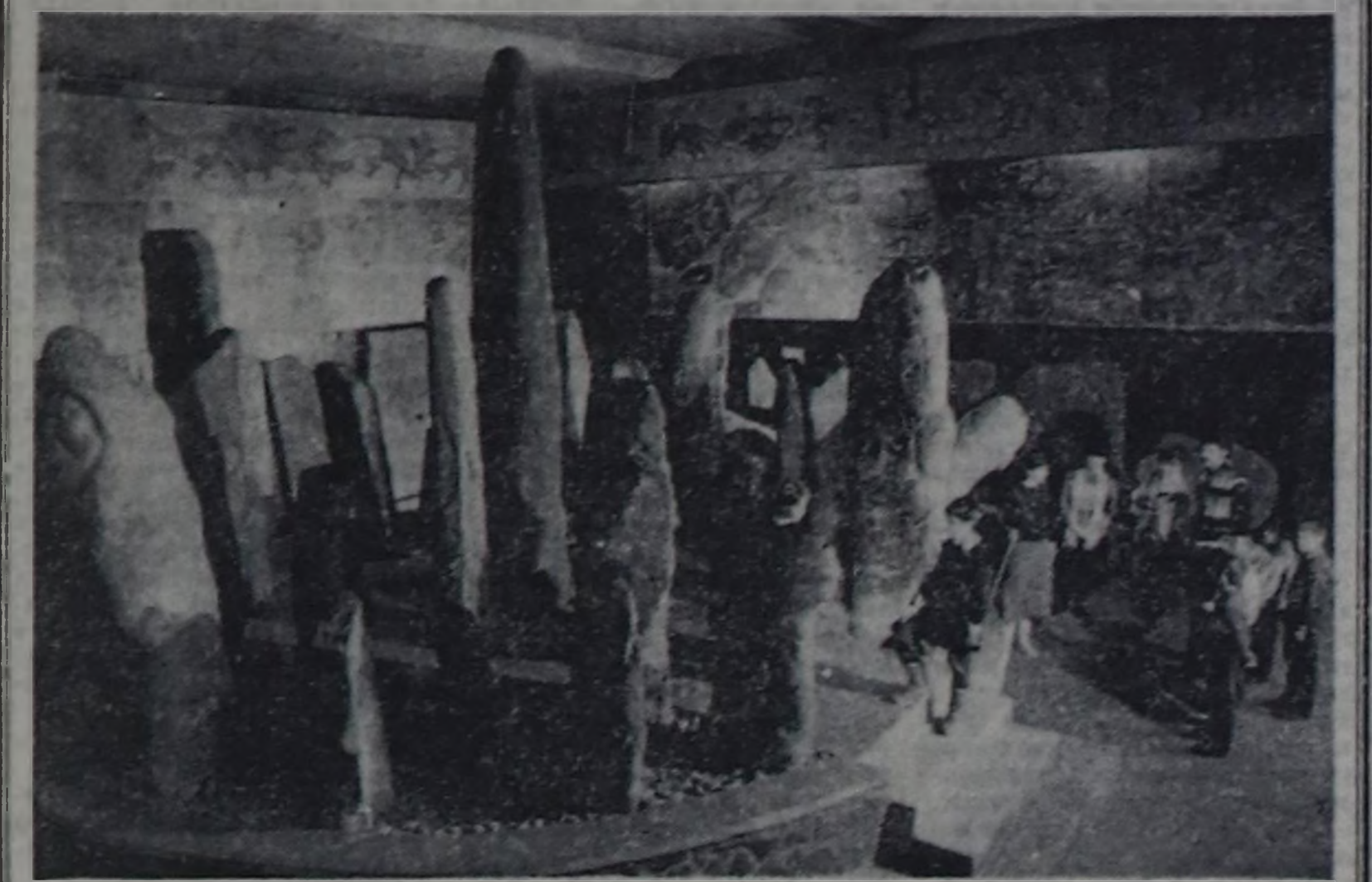
БИРГИ АЙТЫРЫГГА ХАР...

1987 чылда тургустун ча...

Боттарын быстан хамааржыр

Боттарын быстан хамааржыр...

Бистиң кожавыста АЖЫК ДЭЭР АДААНДА МУЗЕЙ

ХАКАС АВТОНОМУТ ОБЛАСТЬ...

ДАГ - ДУГУ

Ынчан бүктөн ол

Феодализм үезинде кашкун...

Ийн чаму бурунгаар районун...

Уугуларын спорт школалары...

Район төвүндөн ырак черде...

Сөөктү чыгарды ВДФО-нун...

Республика черегин маргылда...

367000. Кызыл хоопай...

Advertisement for 'Шының' newspaper with contact info.

ДАГ - ДУГУ

Ынчан бүктөн ол

Чының моор-беле кылган...

Кыргыз Республикасынын...

Лана ООРЖАК, Кызыл хоорай.

АТТЕСТАЦИЯ ТҮННЕЛИ-БИЛЕ

1988 чылда башкыларның...

Культура-спорт комплекси...

ПАРЫГЫ

21-22-де. Дискотекалар...

КАИ экраны

БОТТАРЫВЫСТАН

ХАМААРЖЫР

Бистиң Тоора-Хем суур...

Бисте КАИ ажилдакчымы...

Машына ажилдакчылары...

Бокумуну хузда мынды...

Машына кезек буруттар...

Чында 300 катар үнер...

Тыма АССР-нин Ном үндүр...

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ЛІВАРЬ 20-ДЕ

БИРГИ ПРОГРАММА

6.30-11.30 мүнута. 8.35 —

ИЙГИ ПРОГРАММА

8.00 — Эртенги гимнастика...

МОСКВАДАН

20.00 — Тамчыктыг удуар...

МОСКВАДАН

49.10 — «Мультикороля»...

Редикторун ораалчылам...

Индекс 54241

НИЙ КОЙГУН

Истей-истей кедарыме. Ний тарай манайны хаан. Ний койгун сүрэй дивей...

ДӨРТТЭЭН ШҮЛҮКТЕР

Ажыгышта мидута-даа Алдын ишпал үнөмчөлөг. Чалга кижээ мыдыг эвес...

ТАВАРЫЛГА

Хары, чызым катый чытга. Хари чеге эким төнгөн. Борбай башты бокал долга...

ЯНВАРЬНЫН СӨӨЛГҮ 10 ХОНУНДА ТЕАТР РЕПЕРТУАРЫ

Table with columns for date (Январь 22, 24, 29), play name (e.g., 'Чуртталгадан Ойлаб Сөн'), and location (e.g., 'Орус бадкунту артистери').

Сентябрьдын наар, аяк чурттай бергенге кыс болуу башта орта бөлбөс болгон...

Поезд станцияга чокшунда, чортуула оюмгурал, доктая берген, медицина алтырттыкан.

Касым Каимов АЙРАҢ

Бай, айраңды станицага чыга болду станицага-ла өйкөжү турган. Азамат баш айраң ийикей берген...

Барбас-ла болгай дээрин ол баштай турган. Эң сонгуу мезээ элдикен...

Касым Каимов АЙРАҢ

Чок чыраа болуу, шпалау чоруткай, ужу-кыдым кезибес негизин ковуже баштай турган...

Аяк чурттай бергенге кыс болуу башта орта бөлбөс болгон. Хертиги удуру мындай чыраа болуу...

А Б Т

Мырынак чокка чак коочу койжу Тууш Чабала эгерте чак апарган. Эртен калатка чыган кийин-эртен дүшкө аламга келген...

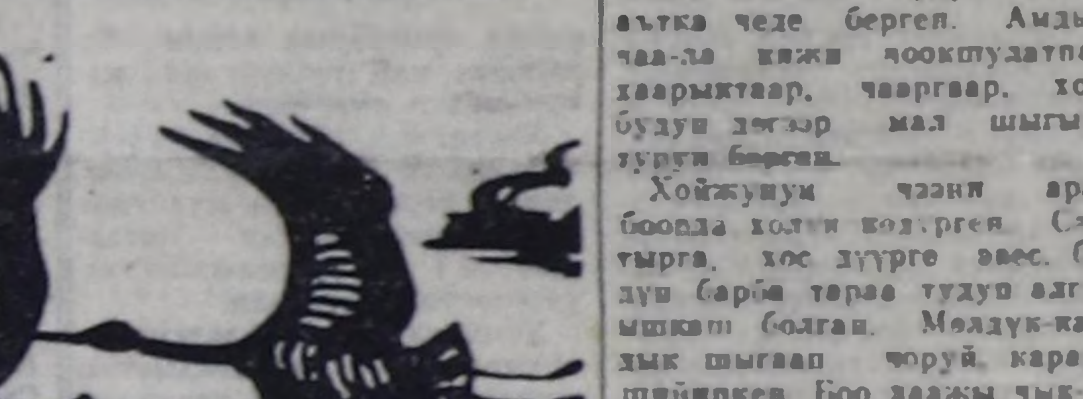
ХАЛАЛЫГ -ЛА...

Шоодуг. Оюн сонда демги дарга аялжык өрбүлгөн кудамыга чаладык берген...

Нийги хаалга болза, бо кезеэ клуб ажылдакчылары чыгып алган. Боула башташ дилкип, эдиримини көрүп чүрү...

Чанган Куштар

Чанган куштар. Базыр-ооз ооржактын чурала тургуу. «Тыва авторанас каттыжымкыныкын өөредилге курстар комбинаты автоадамкындарынын «В» категория чыраагынын базары...

Париж (СЭТА)

Париж (СЭТА). 29 харам француз херезген Клод Алин француз 14-чары уулу алач туртуу болган алеккежини не болган. Парижтия бокузуда башкыларынын барызынга ол ийи олоду, дарт мыкты божаал. Тертүтүнгөн уругларын денгил 1470-1920 грам бооп турар...

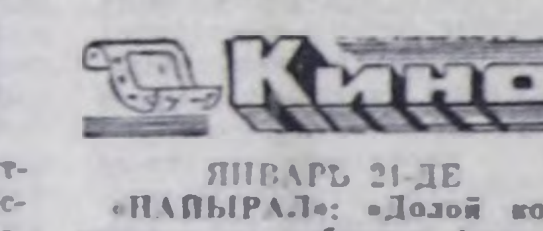

Январь 21-де БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН. 6:30 - «10 минутта», 8:35 - Бистар саядымы, 9:05 - Орус бистарына урай чүдүлдө...

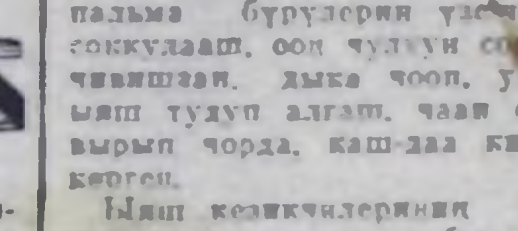
«Латвиянын кызыл помур». Док. фильмдин баштыгы көргүзү. 11:35 - Ленинград өрүнөр, 12:00 - Союздун чуртарында, 12:30 - «Бүгүгө болган кижиз бүрүзүгө»...

«Нийги программа Москвадан». 8:10 - Эртеги гимнастика, 8:15 - «Көздөгү дамычылдыгы», 9:15 - «Видеочелте ансамблини дугайында»...

Музыкалык телеабонемент. «Декабрьда кезеэлери», 15:30 - Док. фильм, 15:40 - Музыкалык фильм, 16:10 - «Видеочелте республикалар кинофильмистикасы»...

Республикага көзөк бузуу-таар. Чамдык чегерге бискар хар чар. Мурву-баскыч түктөн каттык дүргөтү секундда 3-8 метр. Дүгө 28-31 чамдык чегерге 20-25, күндүз 18-20, чамдык чегерге 10-15 градус соок болур.

Январь 21-де «НАВЫРАЛ»: «Долой комарци на любовном фронте» 9:30, 11:00, 13:00, 14:50, 16:40, 18:30, 20:30 тактарда.

Table with columns for phone numbers (e.g., 367000, 367001), services (e.g., редактор, артисты), and other contact information.

Индекс 54241. Тиражи 25400 шт. Частот. № 282. Тиражи 25400 шт.

Ниитиниң корум-чуруму:

соңгаирладышкын чок хемчеглерни алыр

ДЕМИСЕЛДИ ШЫҢҒЫРАДЫР

СЭКП Барым-Хемчи райононуң хурадаага... барым-хемчи районынун хурадаага...

Кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында... кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында...

Чураг эртен чыгарып... чураг эртен чыгарып...

Кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында... кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында...

Кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында... кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында...

Кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында... кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында...

Кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында... кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында...

Кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында... кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында...

Кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында... кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында...

Кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында... кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында...

Кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында... кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында...

Кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында... кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында...

Кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында... кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында...

Кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында... кем-хемчи үлгүлөрүнүн аркасында...

ТУРУКТА: «Тыма сүт-түдү» каттыжымшыгынын беш дугуарлыг мекендештеги колонналыгы дашкымы, СЭКП кеңешчү Алевксандр Адыгович Сагаан-оол бригадасы-биле беш кыт чуртталга бажымына халаларын салгып турар. Кышты үстүңк соок күнүнде-даа оол аажымны бүдүрүчүлүгү белдик «Бажым халаларын салгынын» тылары экте деп үнөсөдө ол нөстөрдөн ан келген.

Ондар ОХЕМЧИКТИН фотосү.

ӨГ-БҮЛӨ КӨРЭЭЗИНИҢ АЧЫЗЫ

Өгүр районун хойжуларыны 1983 чылда аажымны түнөшкү үндүргөн. «Коммунизм оюну» союзотун Улаатай бригаданы (дугурутуу Х. Ондар) тивилеги болуу, СЭКП райононуң, райбүткөсүнүн, бригадалар арасында пилың чорууру Кымаз тутун чаалап алган.

Бо коллектив 1983 чылда 100 койдан 87 хураганга, бир хойдан 1,6 килограмм дүктү алган. Ол ээрке күп-аажымны төңү түнөшкү бажымында төлөвүн алган. Бот-орунга-чарылажы киргизини ачып-дыр. Бригадала өг-бүдөдө дөртү 100 койга оонаштыр, 100 хураганга дөртүктүргөн, малдын ияты баш санын 90-тан 100 түгү чедир камалган алган. С. Базар-оол, К. Монгуш, А. Монгуш, К. Темир олар аажым бажы түнөшкүлөрүн болгон. Оол алган аажымны 4778 рубльга кайра-кырап, чыл түнөшкүдө харны ула 3894 рубльга алдыр. Бир эвес бо малдын өг-бүдөдө түрүлү орна дугуру туруп турган болза, оон-даа хойну аажымны эл-пе организастык эртерин деп бодар болза, чир дугуарында, чаала-лашкыны бодар, оларды хой ула созуур, хойну акти сөмүрүп алдыр. Ил-чипаш Улаатай хемчи бажында өг эки оларды чөлдөргө амылап түр бис. Ил дугуарында, күнү койну жуурунда аажым чөлдө мага аажок аажыкты, илчипаш оол күш-дегенди эки-жигир. Эң сөздүндө, кышталга келген, оларны айлар аажым-биле тын хуваап алап, оу чөпкөт аажылар. Күжү чөпкөт хойлары баш бурунгаар немей азыраар. Хой төрүл бергенде, сакман-чылдары аажым тын орна-лаштыраар херек — деп, Аржай-оол Шаратаевич дугуру-жазымын дугуарын илчип дээр.

Амгы үкө Улаатайны не-нектөрүндө хар улуг. Дугуру-жазым малчылар хойл хир-мелти кып аажылар дөпт бүтүлө күжү салып турар.

Кымаз-оол ООРЖАК. Хайдагыты сур.

ДӨРТМУҢЧЕ ЧОКШУЛААН

Муракчы коллектив деп ат-сурап Талдыла «Сосновское» дугуру-жазым дугуру-жазымын сүт-баран ферманы 1988 чылда база катал баштаган. Шаанвалытыгы дугуар 1650 центнер сүтү саап алдыр турган. 1752 центнер сүтү бүдүргөн. Саар илек бүдүрүлгөн 3063 килограмм сүтү алган. Ол дээрке Талды районун сүт-баран фермаларыны артында эң төрөгүн көргүзүп-тур.

Районун «Сүт-мүчүлөр» деп саяччылар кудурун бо фермала 10 килограмм илек бүдүрүлгөн 3000 ажит килограмм сүтү саап алды, оларны күш-аажым чөлдөшкүлөрү доктамап белик, бажым деп чүрөни аажым-хемчегери-биле көргүсө-көнер.

Ферманын саяччыларыны артында 1988 чылда социалистик чөлдөшкү түнөшкү үндүргөн. Чарышты негеделерин дозуу-биле күсөткөн саяччыларга акша шаанвалы тынсыкан. Чарышты түнөшкү үндүрүп турган, чүдө бүдүрүлгө күрүзүлгө илчип-биле алган эвес, а саяччы бүдүрүлгө дашкын аажымны херек саяччылар, аажымга кайра-кырап, аажымга киргизген дөпт, аажым-паны, аажым дөпт-чуртталганы өскө-лаа талаларын өрөшкү көргөн.

Саяччыларыны артында эң хой сүтү Наталы Оюл саап алган. Бодура бажым-дөптүлгө илек бүдүрүлгөн 3717 килограмм сүтү саган. Белик күш-аажым чөлдөшкү, социалистик чарыштын негеделерин күсөткөн дөпт оу ферманын саяччыларыны артында 1988 чылда социалистик чарыштын тилекчиз кыдыр саяган. Наталы Кымаз-оол оонага 200 рубль акша шаанвалы тынсыкан.

Саяччыларыны артында эң хой сүтү Наталы Оюл саап алган. Бодура бажым-дөптүлгө илек бүдүрүлгөн 3717 килограмм сүтү саган. Белик күш-аажым чөлдөшкү, социалистик чарыштын негеделерин күсөткөн дөпт оу ферманын саяччыларыны артында 1988 чылда социалистик чарыштын тилекчиз кыдыр саяган. Наталы Кымаз-оол оонага 200 рубль акша шаанвалы тынсыкан.

Муракчы коллектив деп ат-сурап Талдыла «Сосновское» дугуру-жазым дугуру-жазымын сүт-баран ферманы 1988 чылда база катал баштаган. Шаанвалытыгы дугуар 1650 центнер сүтү саап алдыр турган. 1752 центнер сүтү бүдүргөн. Саар илек бүдүрүлгөн 3063 килограмм сүтү алган. Ол дээрке Талды районун сүт-баран фермаларыны артында эң төрөгүн көргүзүп-тур.

Муракчы коллектив деп ат-сурап Талдыла «Сосновское» дугуру-жазым дугуру-жазымын сүт-баран ферманы 1988 чылда база катал баштаган. Шаанвалытыгы дугуар 1650 центнер сүтү саап алдыр турган. 1752 центнер сүтү бүдүргөн. Саар илек бүдүрүлгөн 3063 килограмм сүтү алган. Ол дээрке Талды районун сүт-баран фермаларыны артында эң төрөгүн көргүзүп-тур.

Хушунь медээлери

ФЕВРАЛЬДА ДООСТУР

Барым-Хемчи районода «Бажым союзотун» Хайда-лен салбырын малчыларынның калдарган төртүр хой бо хунерде кидин түлү оолдан турар. Малды чаш төлүп чидиргө чок ажаап азыр дөпт бүтүп илчип-биле салбырын ажил-ипчилер илчир угулдуларган. Мал аажымнын «специалистер» төртүр колданырга үргүзүп төртүр, малчыларга арга-сүмөн берип, эржеок чүтү-ла дууамы көргүзүп турар. Бо хунерге чедир илчип-биле 4000 баш хой солданып. Оларныч дугуарыны өчү-мөңдө дөртүрүп турар. Олар Монгуштуң кодамында 150, Баян Бүрбүжүптин 180, Нар-Кис Чытрак-оолдун 250, Болдуу Содинин кодамында 185 хире хураган камгалап алдыган.

Хөдөлгөн малчыларыны хойну оолдашкыны колдууда февраль айда доосту дээр.

ДУЖУТ АРБЫН БОЛУР

Ак-Довуракта «Тыма дөгү» комбинатын дууала аажым-аажым коллектив 1989 чылда ногаанын арбын дүлдүн азыр дөпт бөлөктөл аажым чөрдүп эгезен.

Чымыг күжү-биле нога эстүр 500 дөрдөшкү метр чөрдү улаттырган. Оон комбинаттың бажымын оонаштыр 20 килограмм чедир ногаанын дүлдүн алдыр.

Бо хунерде дөртүрүп чымыдан, дөртүрүп чымыдан чөрдүк чымыг күжү-биле аажылар нога эстүр чөрдү илчип элчөөн аажылап кирген.

Бажыт-оол БАЙКАРА.

Кымаз-оол ООРЖАК. Хайдагыты сур.

Эде тургустунушкун: бодалдар, саналдар

САГЫЖЫМ ӨЙҮП ЧОРУУР УШ АЙТЫРЫГ

Бот-орунга чарылапты, бот-аажымнышкынын дүрү-биле аажылап, бистин «Май 1» союзот эртен чымы чымын эки аажымдары кылды. Эң илчипти малды кыптан хун-мелти аажыры-биле сөгөн, саячкы элден хойну бөлөктөл алган бис.

Бо илчипти эки чүдүлөр-биле чөрдөшкүр миз аажымны өйүп чөрдү чүдүлөр бар. Ол дугуарын созурга бажыне артык чок оларды. Току дээрке аян малдык район, Илчип-даа сөздү үкө бо малдык көңүс өсөйи түр, малдык-биле чедер, азын хойлар-дыр.

Амгы үкө илчипти өсөйи түрүрүн чымылапты чүд дээрке, калдарылар малын тайгага эң алапкан, бир ай хире-да үкө сурга турар-дыр. Эң чөргө мал чыпкан, хойлар турбайн калчар. Илчип өг-бүдө үкө калдарга эки боор чүвө илчип.

Күзүн август айда илчип чөрдү дөпт, өөр-өөр аажым-биле үстүп алган чөрдү баш. Оон соонда сентябрь-октябрь айларда эдержир. Ол үкө илчип чөрдү бадан салык херек. Хар чыпканда аян бадан салыр. Хоочун илчипти сөстөрү бодур. Шына-ла, илчип малды эстүр дугуарында, мен бодан көргүрө, мурунда илчип калдыр чоран ула-биле сүмөктөр, оларны-биле жууражыларын организастап, аныктарын чалап алган, чыгы-сөзү дымнала чүд?

Ол-ла малчынын чугаамы-биле азырга, илчиптер оон сүдүн чымын баш саяч илчипти. Илчип турар үкө саячкылар баш сур, олар айналарын шуу багылаас, аажымны өрөтөс боор-дур. Ол кирганын чугаам тып. Мен бодун баш аялал өскө илчип мен, союзотун илчип-даа калдыр турарын. Ог-бүдө үкө ол малды ажаап калдыр бодок эки. Мен бодарымга, илчипти аамы суурга турарга талышпас. Чок болза элчипти калдыр херек. Шаанда болза илчиптер малын тайгага эң алапкан, боу суурга оң-чөрдү хонук, хары ай-да дугуарында суурга турар деп чүвө шуу бажы-биле түрөп.

Бо хунерде илчиптер ужурап айтыртып шыккан. Кол чүвө-дөрдөшкүлөк. Талычкымы бодалдар чок-тур. Мынчип-ла турар болуусу аяныс артык деп бердэ-ле. Ол дугуарын мурунда чымы ажалдыр бажы-даа турду. Ам чөрдө калчары, сүмөктөр чөрдөсө чүд? Деминде чөрдү баш илчипти чөрдү кып шыкканжыг.

Оон-биле чөрдөшкүр чымы малдык база-ла аажок кызырып түр монар. Оон чымылапты чүд дээрке, чымы тайгалып үндүрүшкөн, эки калдары, хайлавыс-тыр бис. Чымычылдар база-ла илчиптер шыкпаш, союзот төвөгү кып турар. Бир эвес бодуну улаа хөрдү кыдыр апар-ла, элчиптер херек. Чөрдө элчип-биле бисе ма калдары ам шуу эң чүдүлө айтыртып апаргы боор деп бодалдыр мен.

Мон үкү айтырмын — боду дымналасы, союзот төвөгүн 80 километр чөрдө парижиктар калдыр турар кып мен. Өм элчип-биле өлөш деп бис. Алдымы Чымыл бис Казас деп илчип хемини бөлөктеринде турар. Шаанда бо чөрдөргө аян малдык бөзүк улау—бир арбан турган чүвө болгыт.

Ол үкө бо девексээрке, илчип хемини ууину, тайгаларга дээрин ол, аян-даа, хеминер, хөлдөргө бажым-байла-даа хой турду. Ам олар шуу төнер четти. Ирбизда илчип аажым-аажым чымын аажымныларым база хуурунда мотордуг хемелг улае Кара-Боос деп хемини суун шуу-да дүй шаап алган-даа, бажымы кырып-ла турар. Ол илчип Казастын бажында Кара-Хөл биле Тойбан хөлдү бажым кып ханал чок өлүрүп түрүп берди. Оларны хой дээр чыгарып илчип-даа чок. Чымыл биле Казастын бажымын илчипти улау-даа күнү кооп өлүрүп ал тур. Ол чөрдө чымыл чок улае боор чүвө илчип бис. Бойдузук бажым илчиптер хара турарында төтөк-дөр, хайчылар ат чүвө-дөрдү. Даарга хүй деп чүвө бар болгыт. Мону калчар илчиптер дээр бис ам.

Малон МОНГУШ. Өвүр район.

Саячкылар ДАЖЫРГАН. Току район.

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди Советинин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

1989 ч. январь 26 четверг № 22 (13922) 1925 чылаа түзүлгөндөгү. Өлүгү 3 көп.

СЭКП обкомунда, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелинде, профоблчөвүлелде болгаш ВЛКСМ обкомунда

СЭКП ТК-ның Политбюрозунуң комиссиясында

СӨС-БИЛЕ ЭВЕС, АЖЫЛ-ХЕРЕК-БИЛЕ КУҮСЕДИР

Чер шимчозыкында соода үрөгүгө таварышкан республиканың хоорайларына, ажилчы суурларына болгаш кезеңдеринге анык-анык чыдаганын азы-апын артып калган 80 миң армия школаларының эңи кезин аң партия артында озурткан. Ыңчээлдээ айыл-халаттын зола-зола чурттап түрү уурларын шугузуу ам-дээ өндүргөзүн каттап элестезин. Оларын саны агып келип, СЭКП ТК-ның Политбюрозунуң комиссиясының ээлчегин ажилчы хуралына школа азының кезе берген бүгү уурлар өөрдөгө чыдаа ферралдык элестеге чедир мала-ла улачылаары хандыр ужурауг компартия хемчеглерин чыгаарып көргөн. СЭКП-нин Министрлер Чөвүлелинин Дүргөзүнүн оралткычы Ю. П. Батаалы оң хуралды январь 24-те эрттирген.

Кезеңдерин чыгаарып көргөн. СЭКП-нин Министрлер Чөвүлелинин Дүргөзүнүн оралткычы Ю. П. Батаалы оң хуралды январь 24-те эрттирген. Комиссия демір-орунчуларын ажилчы база каттап чыгаарып көргөн. Чоюну ийи чыдаа олар чык сөөртүгөргөнин хемчээлин дыка узгатырар ужураугаар. Бир эвес моор мурунда республика чыдаа-ла ортумаа-биле 12,5 миллион тонна чыктып кийр сөөртүп ан турган болза, бо чыдаа оң сөөртүгө 25 миллион тонна, а кедир чымын — 33 миллион тоннага чедер болар. Амдымында Орн-харылаа министрствозунуң харымсалдык ажилчыларын хей кезинде перспективтик планнар тургузары-биле өйдө-өйдө түрү. Олар херек болбайн кычкар, ыңчээлдээ оларын төдөртайларына, күтүсчүлөргө чедир реиния үези шайда-ла көргөн. Болаң, планын алган чүдүлери шөгін херек чок. Демірорук транспортунда тургустуна берген оперативтик байдалды контрол-хыналдадан үндүрүп болбас херек. Замаккалың демір-орунуң Ереван салбырынды амылды хыпал чораван СЭКП-ниң Улусчу контрол комитетинде болуп ажилчыларын оң ажилчыларын оң организас чок чорутуу, оларын албан-хүлээлениге харымсалга чогувуд фактыларын шөрдөткөн.

Кычан түнеки элчеге вагоннар чыгуу дүжүрениң байдалын эртен чыдаа деп-депшен ан чыга алды хуу күдүлү бергенни чүтү-биле таймбырларга? Айыл-халаттын зонамыда ажил-халат турар тудугуларга ам эңи ортожко чыдаа элестей, сай сөөртүгөргө республиканың иштинде көчүч оожум байдалды чорудуу турар.

Планнатынган программаларын күтүсчүлөргө бир дүң, хүч иштинде барык-ла ийи күч хере вагоннуң чыгуу дүжүрениң эржежко чыдаа болуп турар. Ыңчээлдээ докумта 1988—1990 вагоннуң чыгуу дүжүрениң аргалын болуп турар. Оң чыдаа элестей — чокукта кылар оонадың планнатынган көчүч төдөртайлыңны көчүч төдөртайлыңны кыдагы турарында. Оң хемчээлин күдүлүккө, шайда деткичте кыдыры-ның системаны экинчиге чедир болуп, кытып албаан. Амгы үезиң негедээ-херек-херек-биле түштүр планнит

1988 чылда районнарның, хоорайларның, үлетпүр, туууг, транспорт болгаш харылаа, коммунал ажил-агы болгаш чоңун амдырал хандырыла бүүдүргөлериниң коллективтериниң аразында 1988 чылда социалистич чарыштын түннелерин СЭКП обкомунуң бюрзу, республиканың Министрлер Чөвүлели, профоблчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомун үндүргөн.

1988 чылда социалистич хүлээлериң күтүсчүлөргө күтүсчүлөргө ортумай ажил төдөртайлың өндүрүшү ажилчы күтүсчүлөргө бүүдүргөлериниң аразында 1988 чылда социалистич чарыштын түннелерин СЭКП обкомунуң бюрзу, республиканың Министрлер Чөвүлели, профоблчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомун үндүргөн.

1988 чылда социалистич хүлээлериң күтүсчүлөргө күтүсчүлөргө ортумай ажил төдөртайлың өндүрүшү ажилчы күтүсчүлөргө бүүдүргөлериниң аразында 1988 чылда социалистич чарыштын түннелерин СЭКП обкомунуң бюрзу, республиканың Министрлер Чөвүлели, профоблчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомун үндүргөн.

1988 чылда социалистич хүлээлериң күтүсчүлөргө күтүсчүлөргө ортумай ажил төдөртайлың өндүрүшү ажилчы күтүсчүлөргө бүүдүргөлериниң аразында 1988 чылда социалистич чарыштын түннелерин СЭКП обкомунуң бюрзу, республиканың Министрлер Чөвүлели, профоблчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомун үндүргөн.

ССРЭ-ниң Чуртталга-социал банкызының дыңнады

Тадик ССР-ге болган чер шимчозыкында урукчуларын чыдаары-биле ССРЭ-нин Чуртталга-социал банкызын Дунайе хоорайла өшөрткөчү республика эр-

гелестеге № 70000 рубль саны ажилга, Чоюнуң бүдүргөлеринде, албан черлеринде болгаш организациаларыңа дураагыны ажилчы

оз салте шилчидер. Дураагыны ажилчы ССРЭ-ниң бүү бангаларымың албан черлерин хүлээ алар. (СЭТА).

Тадик ССР-ге болган чер шимчозыкында урукчуларын чыдаары-биле ССРЭ-нин Чуртталга-социал банкызын Дунайе хоорайла өшөрткөчү республика эр-

гелестеге № 70000 рубль саны ажилга, Чоюнуң бүдүргөлеринде, албан черлеринде болгаш организациаларыңа дураагыны ажилчы

оз салте шилчидер. Дураагыны ажилчы ССРЭ-ниң бүү бангаларымың албан черлерин хүлээ алар. (СЭТА).

Тадик ССР-ге болган чер шимчозыкында урукчуларын чыдаары-биле ССРЭ-нин Чуртталга-социал банкызын Дунайе хоорайла өшөрткөчү республика эр-

гелестеге № 70000 рубль саны ажилга, Чоюнуң бүдүргөлеринде, албан черлеринде болгаш организациаларыңа дураагыны ажилчы

ТУДУГЖУ

ЧУРУКТА: Кызыл хоорайның амык тудугчуу Василий Сандакпай Валентина Егорова Дубиняның бригадында хандырып турар. Бригадириниң оралткычы болуп, чымын бригаданың ажилчы баткарбылаан, тудуг ажилчыга киржип турар.

Бригадала оң эр-өрү оңу ажилчы коллектив чөвүлениң дарганыңа база оңу, гүл алган, Тууг ажилчыга маршалдык адырлар тургустуңуң эсере, оңу ийи сабгарына оң иденкейлик көчүч көргөн. Василий Сандакпайның бри-

гадаы Кызылдың шурнуу микрорайонунда чуртталга бажынының тудуу ызып, тудуу-монга ажилчыларын азын амыр боттадырып турар. Оңдар ОХЕМЧИКТИҢ ФӨТӨЗУ.

БАР АРГАЛАРЫН ДОЛУ АЖЫГЛААР

1988 чылда мал продукциязын бүдүрениң болгаш садарын көвүдөдир, малдын баш санын өстүрүп болгаш оңу бүрүн камгалап алыр талазы-биле районнарның, совхозтарның социалистич чарыжының түннелерин СЭКП обкомунуң бюрзу, республиканың Министрлер Чөвүлели, профоблчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомун үндүргөн.

Эртен чыдаа мал продуктуларын бүдүрүп болган күрүнеге садар талазы-биле ажилчыларын күтүсчүлөргө республиканың малчылары чымын эки көргүдүлериң чедип алган деп, хүлээп азынган доктаалда демдегелен. Күрүнеге ээт садарының чыл планын 101,1 хуу, сүтү — 101,6 хуу күтүскөн. 1987 чылдаазынга деңгээрге, сүт садары 2,5, чурга — 10,6 хуу көвүдэн. Хаванын чыл саны өскөн, даганын чурга-лаары көвүдэн. Азырын ийи-тес-фактаарыңа узланып компартия программаны күтүсчүлөргө талазы-биле ажилчылар кыдырып турар. Кезеңдеринде социал-култура чарыжының талазы-биле хемчегер алдынып турар. 1988 чылда совхозтарга 50 миң дәрбелчин метр чурттага шөдү ажилга кырген, социал амыдырал херекте-дизин өске-дизин объектлериң тудууган.

Мал продукциязын бүдүрүп болган күрүнеге садар, мал бажы өстүрүп талазы-биле планнар болгаш социалистич хүлээлериң күтүсчүлөргө күтүсчүлөргө ортумай ажил төдөртайлың өндүрүшү ажилчы күтүсчүлөргө бүүдүргөлериниң аразында 1988 чылда социалистич чарыштын түннелерин СЭКП обкомунуң бюрзу, республиканың Министрлер Чөвүлели, профоблчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомун үндүргөн.

Эртен чыдаа мал продуктуларын бүдүрүп болган күрүнеге садар, мал бажы өстүрүп талазы-биле планнар болгаш социалистич хүлээлериң күтүсчүлөргө күтүсчүлөргө ортумай ажил төдөртайлың өндүрүшү ажилчы күтүсчүлөргө бүүдүргөлериниң аразында 1988 чылда социалистич чарыштын түннелерин СЭКП обкомунуң бюрзу, республиканың Министрлер Чөвүлели, профоблчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомун үндүргөн.

Эртен чыдаа мал продуктуларын бүдүрүп болган күрүнеге садар, мал бажы өстүрүп талазы-биле планнар болгаш социалистич хүлээлериң күтүсчүлөргө күтүсчүлөргө ортумай ажил төдөртайлың өндүрүшү ажилчы күтүсчүлөргө бүүдүргөлериниң аразында 1988 чылда социалистич чарыштын түннелерин СЭКП обкомунуң бюрзу, республиканың Министрлер Чөвүлели, профоблчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомун үндүргөн.

Эртен чыдаа мал продуктуларын бүдүрүп болган күрүнеге садар, мал бажы өстүрүп талазы-биле планнар болгаш социалистич хүлээлериң күтүсчүлөргө күтүсчүлөргө ортумай ажил төдөртайлың өндүрүшү ажилчы күтүсчүлөргө бүүдүргөлериниң аразында 1988 чылда социалистич чарыштын түннелерин СЭКП обкомунуң бюрзу, республиканың Министрлер Чөвүлели, профоблчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомун үндүргөн.

Эртен чыдаа мал продуктуларын бүдүрүп болган күрүнеге садар, мал бажы өстүрүп талазы-биле планнар болгаш социалистич хүлээлериң күтүсчүлөргө күтүсчүлөргө ортумай ажил төдөртайлың өндүрүшү ажилчы күтүсчүлөргө бүүдүргөлериниң аразында 1988 чылда социалистич чарыштын түннелерин СЭКП обкомунуң бюрзу, республиканың Министрлер Чөвүлели, профоблчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомун үндүргөн.

Эртен чыдаа мал продуктуларын бүдүрүп болган күрүнеге садар, мал бажы өстүрүп талазы-биле планнар болгаш социалистич хүлээлериң күтүсчүлөргө күтүсчүлөргө ортумай ажил төдөртайлың өндүрүшү ажилчы күтүсчүлөргө бүүдүргөлериниң аразында 1988 чылда социалистич чарыштын түннелерин СЭКП обкомунуң бюрзу, республиканың Министрлер Чөвүлели, профоблчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомун үндүргөн.

Эртен чыдаа мал продуктуларын бүдүрүп болган күрүнеге садар, мал бажы өстүрүп талазы-биле планнар болгаш социалистич хүлээлериң күтүсчүлөргө күтүсчүлөргө ортумай ажил төдөртайлың өндүрүшү ажилчы күтүсчүлөргө бүүдүргөлериниң аразында 1988 чылда социалистич чарыштын түннелерин СЭКП обкомунуң бюрзу, республиканың Министрлер Чөвүлели, профоблчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомун үндүргөн.

Эртен чыдаа мал продуктуларын бүдүрүп болган күрүнеге садар, мал бажы өстүрүп талазы-биле планнар болгаш социалистич хүлээлериң күтүсчүлөргө күтүсчүлөргө ортумай ажил төдөртайлың өндүрүшү ажилчы күтүсчүлөргө бүүдүргөлериниң аразында 1988 чылда социалистич чарыштын түннелерин СЭКП обкомунуң бюрзу, республиканың Министрлер Чөвүлели, профоблчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомун үндүргөн.

Мөңгүн-Тайгадан медээлер

ЧУРТТАЛГА ТУДУУ КАЛБАРГАН

Районуң партия, совет, ажил-агы органы чуртталга бажынының тудуу көвүдөдиринче, оларын ажилчыларын дүргөдөргө доктаам салгының салган. Септеге тудуу база бот-оруда, чарыжалың тудуу ажилчыларын ажилчы адырларын азынган. Эртен чыдаа олар планын оонадыларын амыр боттадырып.

АЖЫКТЫГ ӨӨРЕДИЛГЕ

Районуң партия-ажыл-агы активинде шөлдөө, амыр элчегин өөрдүргөн СЭКП райкомунуң хуралда ажилчыларын ажилчы адырларын азынган. Эртен чыдаа олар планын оонадыларын амыр боттадырып.

Мөңгүн-Тайгадан медээлер

Районуң партия, совет, ажил-агы органы чуртталга бажынының тудуу көвүдөдиринче, оларын ажилчыларын дүргөдөргө доктаам салгының салган. Септеге тудуу база бот-оруда, чарыжалың тудуу ажилчыларын ажилчы адырларын азынган. Эртен чыдаа олар планын оонадыларын амыр боттадырып.

ЧУРТТАЛГА ТУДУУ КАЛБАРГАН

Районуң партия, совет, ажил-агы органы чуртталга бажынының тудуу көвүдөдиринче, оларын ажилчыларын дүргөдөргө доктаам салгының салган. Септеге тудуу база бот-оруда, чарыжалың тудуу ажилчыларын ажилчы адырларын азынган. Эртен чыдаа олар планын оонадыларын амыр боттадырып.

АЖЫКТЫГ ӨӨРЕДИЛГЕ

Районуң партия-ажыл-агы активинде шөлдөө, амыр элчегин өөрдүргөн СЭКП райкомунуң хуралда ажилчыларын ажилчы адырларын азынган. Эртен чыдаа олар планын оонадыларын амыр боттадырып.

Школа болгаш амыдырал

БАШТАЙГЫЛАРЫНЫҢ БИР ЭЭЗИ

Кызыл-Тайга ортук школаларында доозуучуларынын биринчи баштайгы мектебинде артемнерини кадыкында...

ЧИҢГИС, ЧИМИС, ЧЕҢГЭЭС

Чингис, Чимис, Ченгээс Шивак чараш оюм аттар. Ада кичи чоргоорланган...

Сайлыкна КОМБУ.

ЧОГААЛ—АМЫДЫРАЛДЫҢ КӨРҮНЧҮҮ

Чогаал кичээлдери кичээлдерге угулганын талашып биле ошалай чырып элден турар...

СЕТКИЛИН ХОМУДАТПАС БОЛЗА

Тыва иптештеринин биринчи баштайгыларынын биринчи хоочун башкы Юрий Кызыл-ооловчу Чүдүлүмүз дугайында...

Эг Ондар ОХЕМЧИКТИҢ Фотототуу.

ЧОГААЛ—АМЫДЫРАЛДЫҢ КӨРҮНЧҮҮ

«Аввашга дагыраа» деп чогаалды амыдыралдык чыгарып, нары айтырдылар...

СЕТКИЛИН ХОМУДАТПАС БОЛЗА

Тыва иптештеринин биринчи баштайгыларынын биринчи хоочун башкы Юрий Кызыл-ооловчу Чүдүлүмүз дугайында...

Тожудан медээлер

«АҢЧЫЖЕ АҢ МАҢНААР»

Виктор Михайлович Виктор — Тожунун аныктыгынын кызыгы...

КАЗАСТЫҢ БЕЛЭЭ

«Май бир» советтан ачтанган аңчур аңчылар Довурак Хеймер-оол, Чаракан Ак оларын...

Демократияга өөренир

Демократияга өөренир шүүттүгү болганы ол иргибезе? Бо хүнерде республиканын райондарында...

ДЫШТАНЫР ХҮННЕРДЕ

«Тыва тулгу» катты-жынышкынын күзү Январь 28-29-та, Дискотека 19 шакта...

ДЫШТАНЫР ХҮННЕРДЕ

«Тыва тулгу» катты-жынышкынын күзү Январь 28-29-та, Дискотека 19 шакта...

ДЫШТАНЫР ХҮННЕРДЕ

«Тыва тулгу» катты-жынышкынын күзү Январь 28-29-та, Дискотека 19 шакта...

ДЫШТАНЫР ХҮННЕРДЕ

«Тыва тулгу» катты-жынышкынын күзү Январь 28-29-та, Дискотека 19 шакта...

Телевидение

Январь 27-де БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДА...

Телевидение

Январь 27-де БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДА...

Телевидение

Январь 27-де БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДА...

Телевидение

Январь 27-де БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДА...

Table with 4 columns: Index, Price, Description, Price. Includes items like 'Резактор', 'оралачылары', 'партияга амыдырал кылды', etc.

БАЯН-ӨЛГІЙ ТЫВАЛАРЫНДА

• Тыва черни көрүкээривис черле аажок •

«ИЛЬИЧИНИН МАГАЗИНИ»

БУДАПЕШТ. Ол хензиг магазини подвалада тургустулган. Беш тешиктинг чадал дүжө бээрине, мыла догандыр-ла дегилер бер болгаш арны шилден каан шафтар турар. Караж покарар, тамак-ла элден-тар «илбичинин» чоллак мылтан, чыктыр суккан аптар-ражыгылар, дриг койгун үчө хаалы бэр чалачок болу дег шөбөк пиландыр-лер, азыктарын туштутур дүйүлөп каан аржымчал-гаштар болгаш демир ачар-берсер, билектер... дөш чуну чок доор.

— Чаа чүөлөр менде хай — деп, баштык артында киж-чи чугаалады.

Мзон чугаалажып турган кижини илбичи-шди көргүзүп кынан чораян ат-сүргүзүп Иштван Сабо дээр болду. Ону ооң буру-делегейин элбичилер сьездилеринте ар чораян дыка хей лаур-реп дипломын херечинал турар.

Ол хензиг магазинге Ишт-ван Сабо чарлаа плакатты көргүстү.

— Бо дээрге суралгы ил-бичи Давид Наль-Мольвар-дыр. Циркте ойнал турар. А ол бичини оол турган. Ла мзон садымга баран-саран-наа даямла ажалдаа-шылган ову гезээл.

Чоокчу теге чедар-ле Вен-гриянын ич суралгы илбич-ини Родольф дээр чораян. Иштван Сабоуну чугаалажы-биле алырга, ам «Родольф» деп янвалда организастат-тыган. Ол ишвалда 50 хире пиландыр чарлаа ту-тушыл.

— Мзон бо хензиг магази-ним илбичи магазингер Ев-ропада элмежок боор аа— деп, чарым чоруп тура, бу-дapest илбичини чоргаара-биле чугаалады.

В. ГЕРАСИМОВ,
«Привет» солуудам.

Эрткен 1968 чылды чый-пын адал айымын каа-вас дунеринин бирээнде ТДТӨШИ-нин үш эрке-ажылдакчылары база ыры-жоткучу «Ауа» ансамбли-ниң удуртучу А. Шойгу, Кымалдын уран түтүл унвал-шевини директорунун ора-нлажымы П. К. Денисов — мындыг беш кижини составыг өкөлдөшкө Моолдун Баян-Өлгий аймаачы адуулаш-кычы бис. Экепелеринин кол сорулгачы — ук аймактын Цон-гол сумуунда турган турар тываларын муунык келти-рүүнү болгаш ас чогаал-дын хевирлерин чымы ба-жыры.

Уагур дүшп үезинде кызы-лар хей барып турар. Ишт-ван Сабо чарлаа плакатты көргүстү.

— Бо дээрге суралгы ил-бичи Давид Наль-Мольвар-дыр. Циркте ойнал турар. А ол бичини оол турган. Ла мзон садымга баран-саран-наа даямла ажалдаа-шылган ову гезээл.

Чоокчу теге чедар-ле Вен-гриянын ич суралгы илбич-ини Родольф дээр чораян. Иштван Сабоуну чугаалажы-биле алырга, ам «Родольф» деп янвалда организастат-тыган. Ол ишвалда 50 хире пиландыр чарлаа ту-тушыл.

— Мзон бо хензиг магази-ним илбичи магазингер Ев-ропада элмежок боор аа— деп, чарым чоруп тура, бу-дapest илбичини чоргаара-биле чугаалады.

В. ГЕРАСИМОВ,
«Привет» солуудам.

Тыва черни көрүкээривис черле аажок. Ол хензиг магазинге Ишт-ван Сабо чарлаа плакатты көргүстү. Бо дээрге суралгы илбичи Давид Наль-Мольвардыр. Циркте ойнал турар. А ол бичини оол турган. Ла мзон садымга баран-саран-наа даямла ажалдаа-шылган ову гезээл. Чоокчу теге чедар-ле Венгриянын ич суралгы илбичини Родольф дээр чораян. Иштван Сабоуну чугаалажы-биле алырга, ам «Родольф» деп янвалда организастаттыган. Ол ишвалда 50 хире пиландыр чарлаа туштушыл. Мзон бо хензиг магазиним илбичи магазингер Европада элмежок боор аа— деп, чарым чоруп тура, будapest илбичини чоргаара-биле чугаалады.

Тыва черни көрүкээривис черле аажок. Ол хензиг магазинге Ишт-ван Сабо чарлаа плакатты көргүстү. Бо дээрге суралгы илбичи Давид Наль-Мольвардыр. Циркте ойнал турар. А ол бичини оол турган. Ла мзон садымга баран-саран-наа даямла ажалдаа-шылган ову гезээл. Чоокчу теге чедар-ле Венгриянын ич суралгы илбичини Родольф дээр чораян. Иштван Сабоуну чугаалажы-биле алырга, ам «Родольф» деп янвалда организастаттыган. Ол ишвалда 50 хире пиландыр чарлаа туштушыл. Мзон бо хензиг магазиним илбичи магазингер Европада элмежок боор аа— деп, чарым чоруп тура, будapest илбичини чоргаара-биле чугаалады.

Тураскаалдар-байлаавыс

Демократиянын болгаш ажим-чарыг чоруктуу үезинде хей-пийти орталык-палларын келтирүүнү ошол-орны дуну дымал ошору дыка өөрчүтүп. Моон мурун-да болуа ховууда чыккен даш тамаанчок, колданыл мал баян чыле бээрге, кижилер улуг-ла тооксаас турган болгай. «Ынчап бар-ган шаг илбичини боо» — деп каар. Кулчурамын болгаш төөгүнү тураскаалдарын камгалар талаан-биле Буту-россия янвалдагы Уагур-Хем салбарынын чоктаа чаа Шагаан-Арыга болуп эржи-кел конференцияга, ажим-чарык чугаалаарга, чыккен даптар дугайында хей чугаа болган.

Бойдуств артык чүө чок, ховуа кожая берген турар жекжө, дриг амытан дурдуд-дуг даштар төөгүнү катап-таттымас тураскаалдары боолар, олар чонуну кулчу-рамынын байлаа болур дээр-дын конференцияга сөс ач, чүө чугаалаан эштер бөдүм-кап турду. Тыва АССР-ини Кулчура министрствону-нун чанында кулчурамын болгаш төөгүнү тураскаал-дарын камгалар талаан-биле бүдүрүлгө бүдүрүүнү на-залыгы Александр Кунаа

КӨЖЭЭЛЕР, ДҮРЗҮЛЕР

«Кандыг-даа чон эрткен үезин утпас болза, келир үезин часпас»

Кандыг-даа чон эрткен үезин утпас болза, келир үезин часпас. Ол хензиг магазинге Ишт-ван Сабо чарлаа плакатты көргүстү. Бо дээрге суралгы илбичи Давид Наль-Мольвардыр. Циркте ойнал турар. А ол бичини оол турган. Ла мзон садымга баран-саран-наа даямла ажалдаа-шылган ову гезээл. Чоокчу теге чедар-ле Венгриянын ич суралгы илбичини Родольф дээр чораян. Иштван Сабоуну чугаалажы-биле алырга, ам «Родольф» деп янвалда организастаттыган. Ол ишвалда 50 хире пиландыр чарлаа туштушыл. Мзон бо хензиг магазиним илбичи магазингер Европада элмежок боор аа— деп, чарым чоруп тура, будapest илбичини чоргаара-биле чугаалады.

«Азиянын чараш кызы»

«Азиянын чараш кызы» бу Ло-донга эркен дегер кокурузунал Салтанат Камалова терзан Камал-овиче бажында монгу чынык болгаш «Азиянын чараш кызы» деп аттыг эш чанып келген.

Алма-Атанын чараш кызынын хари чүгө чарын. Ол Абай аттыг Камал-ович башкы шетстудууда бот-өөрдөж-диге өөрчөп турар. Салтанат хей уру-ларым, найралдык өг-бүлөгө өскөн. Аваам демир-орун транспортулда үдене-чи, ачаан — казах риваятун үн режиссеру. Салтанат үш убалыг, оларын бирээси Лизант дунамалы мола болган ассор-тист хөгжүрүшүн Алма-Атада төүл-гө экилген. Ол чонуну чорудуп турары мола театрыга Салтанат ол чараш кызы кестур турган.

Кокорчөк чаалага хенерте болган. Баскетке кат хонук үген. Салтанат аянты дык бийбес болган. Мылча-ла-аа алымында анын, чымы, эрчим кестур болган ол ишкан кызыма-биле чараш кызынын дегер көрүлгөш ишкан шылгалдыны шылдан эркен.

Амыг уеле ол хей соуну чалагаларын алган. «Азиянын чараш кызынын» амы-ларымда илден өскөрүшүнүн тур-руп келген. Кавказ-лаа ол боду бие-ги хевор артыан — чымы, чугаалган.

ЧУРУКТА: «Азиянын чараш кызы» кокуруза тылечки болган Салтанат Камалова.

А. ПАРСКИЙ биле **В. ГАЛПСКИИ-**НИН фотогу.

ЧИЖЕЦИ ОЛ БЕ?

Эрчим Мергендей! Кымыл ховууда шылдыраа кылууну сөөлү үедө орта ажалдаастаанын, он ажим-чарык чөптөстөр эскерген, силдерге дурдур-биле бо чагааны бижилдим.

Шынал харын, бо клубту Тывада бижбес киж хову-ла боор. Оон ажимдын су-ларанын даштык байдалын-да-ла наден. Ажылдаар расписалие чок, кажан ажимтывар, хадымары бил-дирмес. Моон мурунда чыл-дарда ойнап келген, бир шак дургуузда 20 көпөк төл-дөр турган болза, ам шуну чүө сир дедир: казы ойнар экин-биле бир-бир рубль толод, хүндөдөр амы чыгыче катап ойнаарымын ботун билер сеп.

Массам, кижини бурзууну хандыкчылар ошону чыг-жен соруга-биле кижини бу-руздун бир-бир рубль тө-лөтүрүн, бидеттерин арны-штур чок садары үенин не-гелдеини канчал-лаа дун-пес. Назы-чары угады бер-ген, үр үедө ойнап шылдас кижилер дораян бир-ийн сал-ды соонда, а сонургалды бичини оолдар келген, бидет-терин өтөз аар болганын чорой бар. Ук клубту ту-рар бажыны бичил, столдар бар-лаа болза, ам-даа эвезип, Иптык дерилаан шуну чок. Ооша хавалары делегейини ач-суралгы тыларачыла-рымын чурттарыны алып бир булжга шылдыраа талаан-биле сөткүлдер, номпарны са-

Пар мыштын хөрүк өлөгө кымылм дундур илбичи шой-пун чалым деп нал түндө, куудучула дефальт эрип чыгар. Кижилер байтыгы бора-хирлөөдөр баян хөлөгө дилең, чүгө соринди бээрге, чөптө эскертер. Мындыг дашкы баян тооас элекчи-ни чөдө берген сапын ил-кит, кара мат кылдыр хире-ни берген хевини кандыг ошуну баян бидимдес алар-дык спорту бергун хүй чыр-тымын алган эр кудууга элөйтпн чораян. Иаң түнүңү пошундун камгалым, хол мангындар туткулал алган, дерида берген оны-бачын чөптөн-биле серинтеңип чораян хөргөжөннөр оон көргө-нө, янрирленип дам барган-нап.

Оон кылажымын чыктык кончук: дурт-смын аткар чүткүгөргө, бажы бурунгар халаш дээр. Хончууну наза диларып болуу сапын ил-кити ол-бо талааның дед-дөткөйленип чорутур.

Оон чонуну кайнаа бир чыдарын кым-даа, харын бо-

ДИРИГ «ХОЮТКУ»

Пар мыштын хөрүк өлөгө кымылм дундур илбичи шой-пун чалым деп нал түндө, куудучула дефальт эрип чыгар. Кижилер байтыгы бора-хирлөөдөр баян хөлөгө дилең, чүгө соринди бээрге, чөптө эскертер. Мындыг дашкы баян тооас элекчи-ни чөдө берген сапын ил-кит, кара мат кылдыр хире-ни берген хевини кандыг ошуну баян бидимдес алар-дык спорту бергун хүй чыр-тымын алган эр кудууга элөйтпн чораян. Иаң түнүңү пошундун камгалым, хол мангындар туткулал алган, дерида берген оны-бачын чөптөн-биле серинтеңип чораян хөргөжөннөр оон көргө-нө, янрирленип дам барган-нап.

Оон кылажымын чыктык кончук: дурт-смын аткар чүткүгөргө, бажы бурунгар халаш дээр. Хончууну наза диларып болуу сапын ил-кити ол-бо талааның дед-дөткөйленип чорутур.

Оон чонуну кайнаа бир чыдарын кым-даа, харын бо-

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ЦСКА: КЫМНЫ ШЫНЫЛ?

ЦСКА командазында чонун чүө болуп турар бердэ бо? Кымыга бузурээр? Суралгы ойнакчыларга бе, азы трене-рге бе? Ийн талааны бо чөрүдөөлү айтырларын дугайында шын хары бээр.

Ийн хей санын аарыкчыл-неген турар. Ишвалга бис-тин сонургалды турар айты-рыларын билип алырга бисе командамын хончун ойнакчы-ларынмын берзан Сергей Стариков-биле чугаалашкан бис.

— ЦСКА дээр хонкей ко-мандамын составыга оон чыл ойнап келдиңер? Бо чөрүдөөлү айтырларга ха-маарлыктар калдыгыт?

— Команда дугайында чү-пүлүл чугаалап шылаам бис. Боуду хуума бидимиз парлаттыган Игорь Ларо-новтук чагаан-биле чөптө-ржир мей, Бидит кол трене-ринис Виктор Васильевич Тихонов ол чагаан ам-даа алырлаваан. Байдал ам-дымында кол халдакчынын толозында дээрини ол факт көрүтүр турар.

Ам Вячеслав Фетисов дуга-йында каш сөс. Оон Киевке кылган частыргалары агарт-тырн ордалашкан мей, Бу-рудуду болдыла — харын-лаар апар. Бирөөдө, «Совет-ский спорт» солуга чүтүл биж-жеш, Виктор Васильевич оон «мүчүн» элден ажимды-кан кылууну-тур. Ийде, ко-мандамын капитанын дун-дур болгаш томулар эрген-төсөр болгуну хонуга ала-ны бөө-ла элөйтпн тава-рылга болган. Ол эрге-дү-жал дээрге үрүтүлү-ле сол-гудалык болуп иленини би-лөп мей. Бистер арыйкы спортчулар болганымыз

бисе дайынчы сагыла чө-рүм турар түрүжө, кол трене-р полковник Тихоновтук хөдөлөшкөннөрүнү ук-сүр-үтканын эки бийбей бардым.

Вячеслав Фетисов бо сө-зүндө Илья-Джерсиге ойнаар уурдулу турган. Виктор Ва-сильевич аяз дөткөмө көр-гүрүн алаан. Командамын коллектив болгаш партия организацияны бөө-лаа удур-лашкан. Ичтала-лаа оон соонда чынык капитанымыз болгаш чурттарынын дугайында айтырч сонгарлаттым берген. Ол индидативны Тихонов бис, азы үстүк удурууга үдөгөн бе дээр-ди билбес мей, Ол Фетисов-ка кандыг-бир согу болганы бидилдир. Каян бистер Союзу Америкага ойнап чөдө берганымыз Вячеслав Фе-тисовтан жуураалар чүгө чыккан айтыр салган ту-рудукан: «Амг сонгову моон мурунда азаманнар ишкан «Иль-Джерс дөвөл» коман-данын составына чүгө эл-дөдөдир». Бо айтыр Вя-чеслав дыка-ла хилчичек-төөн.

Москвага эш чыгып кел-ген, ол-ла айтырларгы эскер-гө чок хевор артык боорга, Вячеслав Фетисов Совет Армиянын хураалы-ден халажымын дугайында рипорт бижди. Командага ол кончук херек кыжы. Сөзө-нөмүздө командамын кап-ител салгы дээрле — үтүк дөдөдирдир. Мей мичтар билер мей.

— Ажымын чөдө чугаалары акаа чүө апарган үедө ЦСКА-да чөрүдүл дугайында билеп каал бис. Команда-ла эр найрал дугайында бадал оон мурунда ла ш.

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң,
Тыва АССР-нин Дээди
Сөвдиниң болгаш
Министрлер Чөвүлелинин
органы

ДААРАНЫКЧЫ МАРИНА САРЫГЛАР

Ак. Довурактың трикотаж-лаараныкча фабрикасында ажил-ничиликтериниң хей кезин хөрежениң. Оларның дыка хөйү школа дооксипи, даараныкчы мергежилди профтехучилищелерге болгаш тухай курстарга өөренип алган. Тилеп алган мергежилниң чакыктарын тингилеринге, бодун аяк бердиринге чүткүлдүгү.

Аныктар. Даараныкчы, быжыкчы дээп кижиниң Бүгү назимында чарыбас кылдыр мергежил, өөренип алары ымыды мергежилдер фабрикада бары мнаар анык кижилерни хаара туду турар. ЧӨРӨКТА: анык даараныкчы Марина Сарыглар. Чылбак-ооа КАРА.САЛДЫН фотоу.

ЧИДИРИГ ЧОК

«О. Шыла» совхозун айма-ишчилери ниятленип малын хур кыш ажыгар дээп бир демниг аймада турар. 20146 баш шор мал, 1020 баш бода мал 54 кыштага. Ош иштинде 30 кыштага төрүр 10183 койну массалыг оолдашкыны февраль 15 үезинде эгелээр. Илчазда-да чымдык коданнарда хон ууруксууруктан оолдап турар аларган. Бо хүнерге чөдир 1300 хой оолдап. Ураганнар бича-менди.

Чөк дөш өскөлөр-даа да-маарып. 1988 чылда хөй хураган доорутурамы дээп сактамылар О. Шыла, И. Давидов, И. Чаамай, В. Осур-оол олар бастын кокавас Моол Арат Республикада, Москва баар халас үтүбөк-дөр биле шаныкташ.

Байдал-биле кыска ташымып көрөзүнер. Бо бригаданы Алесандр Солнович удуртуу турар. 4883 хой 12 кыштага ооча-малды кыш алып, малчыларын кара кымыл жамалда-хайгаарамын алдаан. Төрүр 3392 хой 9 кыштага хуааууулан. Бо хүнерге чөдир 700 баш хайра хой оолдапкан. Хураганнар эки дооруту турар. Октаа Манчык-оолович Дониң малчынап аймада-ла 27 чыл болган. Ооң коданна-да 395 хой бар. Шунгу бо кымыл бир дугаар төрүр. 100 хойга олаштыр 80 хураган алырып Октаа Манчык-оолович хүнөөн.

СЭКП ТК-НЫҢ ПОЛИТБЮРОЗУНУҢ КОМИССИЯЗЫНДА

Арменияны чер шымчөөшкөнүте таварышкан хоорай, суураарында белгетийе бажыларын тудуу эгеленини дугайында медээни ол черлерни чурткамыды угуу өөрүштү-биле дыккан, хуааи аи турар. Илчид болгаш, чан бажылар өржида турганнардыан эки болуу ирги ба, оларны иновацион хөдөөлери артып калыр бо деп айтырлар ажилдерни баала-ла дүрөшпү турар.

Бойдус халамыга таварышкан волава тулут ажилдары кымыл турар организациаларын ажилды февраль 1-дө эгелеп шууладыры-биле төлөөлө ажилдыларын графика комиссия бүгү таламы сайгыры көргөн. Ленинград хоорайны микрорайон айма-биле тудуларын партам тургустуула. Мына сеймакитиң төлөөлери бүрү өөренип көргөн. Илчидан тулут ажилдары айттыганын хууаа-зымык бетинде казип-биле эгелээр арга тургустуулан.

ЭҢ ТӨЛЕПТИГЛЕРНИ ЧОН АДААН

Бо хүнерде ССРЭ-нин улус депутаттарының согудаларының таламы-биле бистан республикада де-вискоор болгаш национал-девискоор согулда округтарының округ согулда комиссияларының кежи-гүнери күш-алдыкчы коллегияларын, чонуну чурттап турар черлеринде алдамы эң төлөптүгү на-мандарының даламыа тургузуу, оларның доңгу наамдарыны чымп, округтуу согулда мурунуу хурааларыга белгеткенни турар. Республиканың айма-айгыларын, организациалары болгаш бүдүрү-гелери кымырын алдамы чер-терде медөөлөрдөн адырга кимдыг:

Тыва № 301 девискоор согу-гулда округу «Мурнакчы», «Кымыл тараачы», СЭКП-ини XXII съездинде аттыг совхоз-тарын, Кудустуң ортумак школаның. Межегейиниң уаасток эмгекчилерин, Му-гур-Асыкын септеге-тулут уаастогуну, Тоюу райпозу-нун болгаш республиканың өскөлдө, динчел-биле 65 бүдүрүгелериниң, органи-зациаларының, совхозтары-ның, албан черлериниң кол-лективтери ССРЭ-нин улус депутаттына ук округтап кан-дидат кылдыр депшөөр деп шийтиренип хуааи алган.

№ 1 АТБ-иниң коллективни «Тыва автограв» каттыжыш-кымыл парком секретары Валерий Андреевич Асонычевти ук округтап кандидат кылдыр адаан. А № 2 авто-транспорт бүдүрүгелериниң ажилчылары, инженер-тех-ник ажилдыкчылары болгаш албан-таакчылары ук бүдүрүгелериниң начальниги Кий-оол Удум-барович Чамымыл ол округка депшөөр. Ол округ-тан кандидатура депшөөр-гөвөгө тураскааткан хураал- № 4 болгаш 6 школларын-ны коллективтери Кызылдың № 4 школаның директору Дания Николаевна Демеска-лы бир үн-биле алган. Илчид салдамы, школа-интервья-нын бажылары, техниктиг ажилчылары болгаш кол-лективтиң өскө-дө кежи-гүнери директор Фарид Мухамбеталиевич Мухамбеталиевич кандидатурамы депшөөр-гөвөгө Кызылдың № 2 орту-мак школаның коллективни башкы Хурей Бороевна Оор-жакты кандидатурамы деп-шөөр деп шийтирелен.

Чөөн-Хемчикте «Чыраа...» Бажы совхозтуң коллектив-териниң хураалыга ажилчылар, инженер-техниктиг ажилдык-чылар болгаш албан-таакчы-лар сохотз директору Макал Бажинович Дюргакты Тыва № 301 согулда округундан ССРЭ-нин улус депутаттыга кандидат кылдыр депшөөр деп шийтиренип хуааи алган.

Тыва № 301 девискоор согу-гулда округу «Мурнакчы», «Кымыл тараачы», СЭКП-ини XXII съездинде аттыг совхоз-тарын, Кудустуң ортумак школаның. Межегейиниң уаасток эмгекчилерин, Му-гур-Асыкын септеге-тулут уаастогуну, Тоюу райпозу-нун болгаш республиканың өскөлдө, динчел-биле 65 бүдүрүгелериниң, органи-зациаларының, совхозтары-ның, албан черлериниң кол-лективтери ССРЭ-нин улус депутаттына ук округтап кан-дидат кылдыр депшөөр деп шийтиренип олар үндүр-гөвөгө.

Кызылдың чон таламы № 646 национал-девискоор согулда округу. Кызылдың

Сүт саалдазының медээзи (Январь 27-д е)

районнар	1	2	3	4
Бай-Тайга	1430	967	4.1	2.6
Барыш-Хемчик	3603	3977	3.6	4.3
Өвөр	266	230	0.4	0.5
Ст-Хөл	2685	2654	3.5	3.2
Чөөн-Хемчик	6563	6117	3.9	3.5
Удуг-Хем	9658	10242	3.2	3.8
Танды	17606	19043	4.7	5.4
Бий-Хем	17830	18850	4.7	4.5
Тоюу	569	740	1.1	1.5
Киа-Хем	9900	9753	3.8	4.5
Тес-Хем	1390	1305	1.7	1.7
Эрзин	1452	1300	1.3	1.8
Кымыл	7180	8316	3.6	4.3
Республика	80392	80657	3.7	3.9

Таймалары: 1—1988 чылда холукта илчиди саалда (кг), 2 — бо чылдын холукта илчиди саалда (кг), 3 — 1988 чылдын бо үезинде бир шиктен саап турганы (кг), 4 — бо чылдын бир шиктен саап турары (кг).

ССРЭ-НИҢ УЛУС ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ СОГУДАЛАРЫНЫҢ ТАЛАЗЫ-БИЛЕ РСФСР-НИҢ КРАСНОЯРСК № 16 НАЦИОНАЛ-ДЕВИСКООР СОГУЛДА ОКРУГУ-НУҢ ОКРУГ СОГУЛДА КОМИССИЯЗЫНДА

РСФСР-нин Красноярск № 16 национал-девискоор согу-гулда округуна таламы-биле ССРЭ-нин улус депутаттыга кан-дидат кылдыр 1924 чылда төрүттүгөн, ракета шерила-рының Кол командирлары — ССРЭ-нин камгалап министр-териниң оралкычы, Москва хоорайда аймадап база чурта-лап турар аш Юрий Павлович Максимович округтуу согу-гулда комиссияны 1983 чыл-да январь 26-да бүртүккөн.

1988 чылда интенсивтиг технология-биле ажилдаан тараажы коллективтерниң көргүзүгүлери

2. ЗВЕНОЛАР

«Хемчик»	Саяя М. Ч.	кымыл-тас	29,4	37,7	260
«Ишыл тараачы»	Сундулей В. Ч.	кымыл-тас	12,6	26,9	207
«Сосновское» дүрүлгө-бүдүрүге ажил агымы	Сидоров А. Н.	арбыя	16,2	22,0	109
«Сүт-Хөл»	Монгуш О. Ч.	кымыл-тас	14,3	20,0	50
«Россиа»	Сурун В. С.	кымыл-тас	14,4	18,0	324
«Өк»	Чалаев В. Б.	кымыл-тас	12,1	17,0	192,5
«Россия»	Федорченко Ю. П.	кымыл-тас	14,4	15,0	181
«Өк»	Калыгин В. И.	кымыл-тас	12,1	15,0	175
«Өк»	Калыгин А. И.	кымыл-тас	12,1	14,5	310
Карл Маркс аттыг	Монгуш М. Ш. (чаксаал)	кымыл-тас	10,8	15,5	55

БАЧЫМ АЖЫЛ ТУЛУКТЭЭН

«Мөгөн Бүрөл» совхозун хоюун чартык кезин оол-данган. Чидириг база бар: 206 хой ари салган, 35 хой өлүг хураган төрө. Бо ба-дал эрай дүрөрүчтү. Амчас калымы бар. Чаш хураганнар-ын өб-позада демдөөр, дугаарлар, сымкыртпн эи-нээр дөш эоелетпешва-листер. Бригадирлер чам-дык хемчеглерни аяп турар.

Тыва АССР-нин алдарлыг малчыны Чүдүр-оол Иргит-ович Тарын-Баар «Төрүр хойна-на — хураган» деп ча-риштын мурунуку оодурууда чоруп, 205 хураганны онча-меш дооркуруу, районун дамык дойдуларынын төр-өгилни болтушпай турар. Он-ла сохотта Намзын Маадир-оол, Сарыг-оол биле Демир-оол Сагаан, Эрес-оол биле Эмер-оол Доржу алышкылар төрүттүгөн хураганнарны бүрү камгалап ач, кыштаг-лаашкыны организаастыг эрттирер турарлар.

СЭР Эмгекчилер 60 чымы аттыг совхозта төрүр 14,600 койнуң 9471-и оолданып, 300 ажык хой ари салган ийикко, өлүг хураганнар төрөт. Бар дугаарларын шүтүзүп сы-кыртпн эмгек, дугаарлаан.

Хойдулар болгаш сакма-чылар чаш хураганнарны ажаалда-хайгаарамын дөш чүткүлдөс аймадап турар.

«КАРА-ХӨЛ» КАРАЖАЛЫГ. КАНЧААРЫЛ?

«Кара-Хөл» совхозун эконо-миканында кол черин мал ажилы ээлеп турар. Чер ажил-ды дөргө-ле чүгө мал чөм-тарып турар. Илчидан мал ажилдыче хамык күштү са-дыр удурдуг-дур. Экономикан-шун бо ийн адыры совхозта шүт-ла сирый холбаалыг, Тогаргайларга, малдын баш сааны көвүлдөп, оон провде-тулугу бидер дөш чер ажилын дөжүдүп, көк-сула тарым турар.

Кара-Хөлдүн мал-маганыга халлаштырып аары таварыш-каны ол бо, азы ашчүт, бойдустун аймык-халавы бол-ганы ол бо? Өлөгөн малдык чылдагааннардын тодарачы-көргө, халлаштырып авер аарылардан — ижин-шөйүндү, тынчыл органиаларыны база хоюулап чүдүдөр солуштурар органиаларын аарымын ол-гөн бүтү малдын 85-95 ху-ду оон хооран болуп турар. Ил-чид болгаш, малдын ажаал-да хайгаарамын тыргын багай болуп турар-дыр. Малдын илчиди органиаларын хал-лаштырып авер аарыларынга удур профилдиктиг хемчег-лерин ач оорутууан, сугаара-ры, чөмгөрүн багай, кажал-хоралы өвөк.

Бо совхозтуң малы 1987 чылда база дыка хооран дин-чиди. Оон чылдагааннарны спиналисттер дымачалыг сайгарып, илчидан ам чо-гум хорамча малчынын бо-лушун азы спиналисттерин бо-руузу-биле болуп турар бе дөргөн тодаратпас-тыр. Бир

келген чылдагааным тодара-дыр, чөптөстөрүн чайладыр удурдуг.

Кажал-хоранын соогунан, өл-шымгилан, халлаштырып авер аарылардан малдын чылдын-на аарымыр каттап турар-дыр. Ол ишкит совхоз-тун девискоорунда мал чөм — сула тарым болуп чердер бар, сугаттыг, ол хиреле илчиди нынче кураалыларын ажи-глас дөргөн авторлар дин-рекцияга сүмөлөп, солунга бижиле турдулар. Чон-биле сүмөлөжүр, чонун саналын динчидер удурдуг. Директор Алесандр Хертег анык ки-жи харын. Илчиде-да оон ажилдаанышан баар каш чыл эрти. Бо чылдын чуну чөдир кылдымы, ону чөдир чылдын каттап-тас-тыр деп, үзүрүкчү, спиналисттер ки-жизмиз согулда-биле ажилдаар удурдуг болгай.

Иде, мал төлү бо сохотз аажок эвөшпн ач турар. Оон чылдагааны чүдө дөш сай-гарып көрөвиске, сула адр-жилеже болгаш малды тарым бооздырыче кичээлгей сал-бас улус болган-дыр. Төрүр 100 малга онааштыр чүгө 54 быза, 55 хураган, 45 анай база 48 кууду алган. Мынзыг турда, мал бажы канчыл өөрлөп, чүгө немечирил?

Мөң-оол САЛЧАК.
Республиканың Ууучу ком-тотль комитетиниң инспек-тору.

